

Hyvinvointiraportti 2022

KH 8.5.2023

KV 22.5.2023

Sisällysluettelo

Hyvinvointiraportti 2022.....	3
1. Johdanto.....	3
2. Tiivistelmä.....	4
3. Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2022	5
3.1. Porin väestö, hyte-kerroin ja elinvoima	5
3.2. Porilaiset lapset, nuoret ja lapsiperheet	10
3.3. Porilaiset työkäiset ja ikäihmiset	25
3.4. Kaiken ikäiset porilaiset.....	28

Hyvinvointiraportti 2022

1. Johdanto

Kaupungeilla ja kunnilla on merkittävä rooli asukkaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämisessä. Tehtävä edellyttää toimintatapaa, jossa tehdään yhteistyötä kaupungin kaikkien toimialojen, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Myös kaupungin asukkailla on oma tärkeä roolinsa. Asukkaiden osallistuminen eri tavoin asuin- ja elinympäristönsä kehittämiseen ja vastuunottaminen omasta ja läheistensä hyvinvoinnista on perusta elinvoimaiselle ja hyvinvoivalle kaupungille. Kaupungin tehtävänä on mahdollistaa parhaat olosuhteet kaupunkilaisten hyvinvoinnille ja kannustaa asukkaita aktiivisuuteen.

Vallitseva maailman tilanne, koronapandemia ja Ukrainan sota taloudellisine vaikutuksineen heijastuivat porilaisten hyvinvointiin vuonna 2022. Tilanne on vaikuttanut myös Porin kaupungin toimintoihin ja palveluihin. Osaa toiminnoista on muokattu tilanteeseen sopivaksi. Osaa toiminnasta ja palveluista ei ole voitu toteuttaa tai niitä on lykätty eteenpäin. Miten ja kuinka pitkään haastava maailman tilanne ja palveluiden saannin muutokset vaikuttavat porilaisiin, on vaikeaa vielä arvioida.

Hyvinvointiraportti 2022 on tehty tuoreen Hyvinvointisuunnitelman 2025 pohjalta, peilaten aiemmin laadittuihin ja kaupunginvaltuuston hyväksymiin Hyvinvointikertomukseen 2017-2021 sekä Hyvinvointiraporttiin 2021. Raporttiin on koottu tietoa porilaisten hyvinvoinnista ikäryhmittäin huomioiden hyvinvointisuunnitelman viisi painopistettä:

- Mielen hyvinvointi
- Liikkuminen
- Terveelliset elintavat
- Osallisuus ja aktiivisuus
- Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Painopisteiden alle on kirjattu tietoa sen mukaan, miten tietoa on ollut saatavilla ja välttämättä päällekkäistä kerrontaa. Päivitettyä tutkittua tilastotietoa on vaikea saada yksittäisen vuoden osalta ja siksi tämä raportti sisältää paljon asiantuntijoiden kokoamaa tietoa, näkemyksiä ja havaintoja Porista ja porilaisista vuodelta 2022.

Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2022 -osuudessa kerrotaan alkuun Porin väestöstä, hyte-kertoimesta ja elinvoimasta. Sen jälkeen esitellään porilaisten hyvinvointia ikäryhmäjaottelulla. Ensin on porilaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden kokonaisuus, jossa lasten ja nuorten hyvinvointia on luontevaa esittää yhtenä jatkumona ja kokonaisuutena. Porilaisten työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointi on koottu yhteen, sillä molemmista ikäryhmistä on vaikea saada tutkittua, tuoretta hyvinvointitietoa. Kohtaan Kaiken ikäiset porilaiset on koottuna kaiken ikäisiä ihmisiä sekä kaupunkiympäristöä ja luontoa koskevaa yleistä hyvinvointitietoa. Kaikkien ikäryhmien osalta on odotettavissa tarkempaa ja pidemmän ajan tietoa seuraavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa tämän valtuustokauden lopulla.

2. Tiivistelmä

Pääosin porilaiset voivat hyvin ja täällä on hyvä elää tavallista arkea. Porissa on laadukkaat puitteet aktiiviseen ja hyvään elämään; liikkumiselle, kulttuurille ja harrastamiselle on hyvät mahdollisuudet, lisäksi ympäröivä luonto tukee monialaista hyvinvointia. Porissa hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ovat kunnossa, ja kaupungissa tehdään paljon monipuolista työtä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Perheiden ja lasten tuen tarve on kasvanut, erityisesti lasten ahdistus on lisääntynyt. Monilla perheillä on haasteita taloudellisessa toimeentulossa, mikä heijastuu kokonaisvaltaisesti perheiden hyvinvointiin. Tuen tarve on kasvanut myös kouluissa.

Nuorten mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet, erityisesti nuorten huolta ovat aiheuttaneet ahdistus, ulkonäköpaineet, erilaisuus, masennus, terveys ja yksinäisyys. Porilaisten lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on edelleen huono valtakunnallisella tasolla mitattuna, mutta siinä on tapahtunut parannusta aiempaan. Lapsilla ja nuorilla on Porissa runsaasti harrastusmahdollisuuksia ja niitä myös käytetään aktiivisesti. Edelleen on silti heitä, joilta puuttuu mielekäs vapaa-ajan tekeminen.

Nuorten aikuisten, työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointiin ovat vaikuttaneet toisiaan seuranneet globaalit kriisit. Huolta ovat aiheuttaneet pandemia, sodan pelko ja taloudellinen selviäminen kohonneista elinkustannuksista. Mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet, työuupumus on hyvin yleistä, unettomuus ja ylipaino ovat lisääntyneet. Toisaalta työikäisistä ja ikäihmisistä suurin osa on toimeentulevia, aktiivisia ja omillaan pärjääviä porilaisia.

Porissa kaupunkilaisilla on hyvät mahdollisuudet osallistua kaupungin kehittämiseen, aktiiviseen harrastamiseen, virkistäytymiseen ja nauttia ympäröivästä upeasta luonnosta. Porin rakennettu ympäristö kaipaavaa monilta osin kunnostusta ja ylläpitoa.

3. Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2022

Yksittäisen vuoden osalta päivitettyä tutkittua tilastotietoa on vaikea saada. Porilaisten hyvinvoinnin tila 2022 sisältää paljon asiantuntijoiden kokoamaa tietoa, näkemyksiä ja havaintoja Porista ja porilaisista vuodelta 2022.

3.1. Porin väestö, hyte-kerroin ja elinvoima

Väestö

Vuoden 2022 lopussa Porin väkiluku oli 83 242 ja se vähentyi 240 henkilöllä edellisestä vuodesta (83 482 asukasta 31.12.2021). Suurin selittävä syy väkiluvun vähenemiseen on negatiivinen luonnollinen väestönkasvu (-624), sillä vuonna 2022 kuolleisuus (1 215) ylitti reilusti syntyvyyden (591). Porissa syntyvyys kääntyi laskuun. Vuonna 2022 porilaisia syntyi 591 (vuonna 2021 syntyi 667, 2020 syntyi 611 lasta ja 2019 syntyi 573 lasta). Vuoden 2022 loppuun mennessä Porin kokonaisnettomuutto (kuntien välinen muutto + maahanmuutto) oli kääntynyt reippaasti kasvuun (+397) erityisesti nettomaahanmuuton johdosta (+408), kun vielä vuonna 2021 koko vuoden kokonaisnettomuutto oli 226 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli positiivinen vuonna 2021 (+21), mutta kääntyi 2022 negatiiviseksi (-11).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on". Toimintaa kuvaavat indikaattorit ovat:

1. peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
2. liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
3. kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)
4. kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)

Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Jos indikaattoreita olisi vain muutama, olisi vaarana, että tehtäisiin vain niitä asioita, joita HYTE-kertoimessa mitataan. Nyt valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistamisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattorit on valittu näiden periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
- tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Porin prosessi-indikaattoreiden keskiarvo on 89 ja Porin tulosindikaattorien keskiarvo on 50. Molemmissa asteikko on 0-100. Porin kaupunki saa hyte-kertoimen mukaista valtion rahoitusta kahden edeltävän vuoden laskelman mukaan noin 1,6 miljoonaa euroa, joka on asukasta kohden noin 19,7 euroa.

Porin prosessi-indikaattorien tulokset:

Prosessi-indikaattorin nimi	Hyte-kerroin	Linkki selitteeseen
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5336
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5331
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5330
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5333
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasaateja ja foorumeja	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5335
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5323
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5321

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liik- kumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ul- kopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5327
Liikunnan edistämisestä vastaavat viran- haltijat osallistuvat toimielinten vaikutus- ten ennakoarviointiin	0	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5320
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsitlevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5328
Kouluympäristön terveellisyyden ja tur- vallisuuden sekä koulu yhteisön hyvin- voinnin edistämisen tarkastus	75	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5309
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	93	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5313
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	88	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5316
Koulussa noudatetaan Valtion ravitse- musneuvottelukunnan kouluruokailusuo- situsta koululounaan ja välipalojen järjes- tämässä	79	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5317
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/3984

Porin tulosindikaattorien tulokset:

Tulosindikaattorin nimi	Arvo	Skaalattu hyte- kerroin	Linkki selitteeseen
Kokee terveydentilansa keskinker- taiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	25,4%	35	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5301
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppi- laista	22%	56	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5303
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäi- sestä väestöstä	7,7%	62	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5304
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vas- taavan ikäisestä väestöstä	2,4%	54	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5306
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäi- sestä väestöstä	7,9%	54	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5307
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaudet 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	443,1	39	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5308

Prosessi-indikaattorien tuloksiin vaikuttaviin tekijöihin kaupungin on helpompaa vaikuttaa, koska ne ovat organisaatiolähtöisiä ja omalla toiminnalla muutettavissa. Tulosindikaattorien tuloksiin kaupunki pystyy

vaikuttamaan, mutta hitaammin. Tulosindikaattoreihin vaikuttaa vahvasti myös asukkaiden aktiivisuus ja elintavat sekä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden palvelut ja toiminta.

Päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA)

Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöönottoa on valmisteltu ja ohjeistusta laadittu niin, että arviointi otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana kaikilla toimialoilla. Valmistelu on tapahtunut osana hallinnon prosessien kehittämistä.

Terveyden edistämisen aktiivisuuden (TEA-viisari) tulokset

TEA-viisari nostaa esille kunnan toiminnan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiedot tukevat kuntien ja alueiden terveydenedistämistyön suunnittelua ja johtamista. TEA-viisareilla mitataan säännöllisesti kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon, ammatillisen koulutuksen sekä kulttuurin terveydenedistämisen aktiivisuutta. Tulokset pisteytetään asteikolla, jossa 0 on huonoin ja 100 paras tulos. Valtakunnallisella asteikolla tulokset 75–100 arvioidaan hyväksi, tulokset 25–74 arvioidaan parannettavaksi ja tulokset 0–24 huonoksi.

Tiedot kerätään säännöllisesti kahden vuoden välein. Tiedonkeruut suoritetaan joko keväällä tai syksyllä ja tulosten päivitys tapahtuu noin puolen vuoden kuluttua tiedonkeruusta. Vuonna 2022 päivitettiin tiedot liikunnan, perusterveydenhuollon, lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen osalta. Tarkemmat kuntakohtaiset tiedot voi katsoa TEA-viisarin sivuilta: www.teaviisari.fi

Liikunnan terveydenedistämisen kokonaistulos (70) Porin osalta vuonna 2022 on laskenut edellisestä mittauksesta vuodelta 2020 (81). Kokonaistulos on niukasti alle koko maan keskiarvon (72). Osa-alueista Sitoutuminen (77) ja Osallisuus (100) ovat edelleen hyvällä tasolla. Muut osa-alueet Voimavarat (66), Seuranta ja tarveanalyysi (52), Johtaminen (58) sekä Muut ydintoiminnot (64) sijoittuvat parannettavaa -tasolle ja näistä kahden jälkimmäisen tulos on heikentynyt selvästi edellisestä mittauksesta.

Perusterveydenhuollon terveydenedistämisen kokonaistulos (67) on hieman alle koko maan keskiarvon (70), mutta on selvästi parempi kuin edellisessä Porin mittaustuloksessa vuodelta 2018 (46). Osa-alueista Yhteisten käytäntöjen (100) sekä Seurannan ja tarveanalyysin (100) tulokset ovat täysillä pisteillään hyvällä tasolla. Muut osa-alueet: Johtaminen (67), Osallisuus (54), Voimavarat (52) sekä Muut ydintoiminnot (42) sijoittuvat parannettavaa -tasolle.

Lukiokoulutuksen sekä ammatillisen peruskoulutuksen terveydenedistämisen tulokset tulevat vasta myöhemmin vuoden 2023 aikana. Näitä tietoja ei ollut käytettävissä tätä raporttia laadittaessa.

Työttömyysluvut ja työllisyyden edistäminen

Vuonna 2022 Porin työttömyysluvut olivat suhteellisen matalat ja avoimia työpaikkoja oli tarjolla paljon. Edelleen kuitenkin työttömiä oli paljon, koska työnantajien tarpeet ja työnhakijoiden ammattitaito eivät kohdanneet. Pitkän työttömyyden syyt löytyvät yleensä riittämättömästä osaamisesta tai työkyvyn haasteista.

Vuoden 2022 Porin työttömyysprosentin keskiarvo oli 11 %, kun edellisenä vuonna se oli 12,7 %. Valtakunnallisesti työttömyysprosentti oli vuonna 2022 9,7 %. Nuorisotyöttömyys laski hieman pandemiavuosien kovista lukemista. Alle 25-vuotiaiden työttömyysprosentti laski hieman, ollen 14,3 % vuonna 2022 ja

edellisenä vuonna 16,1 %. Vieraskielisiä työttömiä työnhakijoita oli Porissa vuonna 2021 331 henkilöä ja vuonna 2022 371 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kuukautta työttömänä olleita henkilöitä oli joulukuun lopussa vuonna 2021 1606 henkilöä ja vastaavasti vuoden 2022 joulukuussa 1245 henkilöä.

Kaupungin työllistämismäärärahoilla ja valtion palkkatuella työllistettyjen määrä on pysytellyt suunnilleen samana viime vuodet. Vuonna 2022 työllistettyjä oli 178 ja se on noin 6 % enemmän kuin vuonna 2021. Kuntouttavasta työtoiminnasta suoraan avoimille työmarkkinoille työllistyvien määrä oli vähäinen, sillä kuntouttavan työtoiminnan ensisijainen tavoite ei ole suora siirtyminen palkkatyöhön. Vuoden 2021 lukuja ei ollut käytettävissä, mutta vuonna 2022 kuntouttavan työtoiminnan päättymisen syinä oli siirtyminen koulutukseen 23 henkilön kohdalla (24 henkilöä vuonna 2020) ja siirtyminen työhön 40 henkilön kohdalla (31 henkilöä vuonna 2020).

Kuntakokeilun toisena toimintavuonna palveluiden kehittämisen painopiste oli muun muassa henkilökohtaisen palvelun lisäämisessä ja siinä onnistuttiin erinomaisesti. Vuoden 2022 aikana valmistauduttiin myös hyvinvointialueuudistukseen. Kaupungin työllisyyspalveluista siirtyi 10 henkilötyövuotta hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle siirtyi kuntouttavan työtoiminnan palvelut sekä työttömien terveystyöpalvelut.

Turvallinen ja viihtyisä kaupunkiympäristö

Pori panostaa kilpailukyvyyn ja elinvoiman kannalta olennaisiin kärkikohteisiin ja vahvistaa toimenpiteillä kestävästä kasvusta. Kaupunkikehityksen kärkikohteiden toimintamallin ja niihin liittyvien toimenpiteiden avulla vahvistetaan ja kehitetään työllisyyttä ja yritysten toiminta- ja kasvuedellytyksiä, matkailua ja virkistysolosuhteita sekä kaupunkilaisten hyvinvointia. Kaupunkikehityksen edistämiseksi kaupunki on ottanut käyttöön kaupunkikehityksen 12 kärkikohteen toimintamallin. Vuoden 2022 aikana kehittämistoimenpiteiden lisäksi kaupunkikehityksen viestintää vahvistettiin avaamalla uudet verkkosivut.

Kaupunkikeskusta on yksi kaupunkikehityksen kärkikohteista. Kaupunkikeskustaa kehittämällä luodaan arvokkaita arjen puitteita elämiselle ja yrittämiselle Porin keskustassa. Kaupunkikeskustan alueella on parhaillaan suunnittelussa ja toteutuksessa useita merkittäviä hankkeita. Koko kaupunkikeskustaa koskeva liikenneverkko-uudistus, Porin kauppatorin yleissuunnittelu, taidemuseon peruskorjaus sekä pääkirjaston ja kansalaisopiston tarveselvitys ovat avauksia, joiden kautta keskustan elinvoimaa ja elävyyttä vahvistetaan. Toteutetuista toimenpiteistä vuoden 2022 osalta merkittävimpinä ovat kaupunkiympäristön parannuskohteet Jokikeskuksen ja Keskusaukion alueilla.

Kaupunkikeskustassa elinvoiman ja yhteistyön kehittämiseen panostettiin myös hankkeiden ja yhdistysten kanssa tehdyn yhteistyön kautta. Kehittämistyötä ja siihen liittyviä kokeiluja toteutettiin vuoden 2022 aikana käynnissä olevan URBACT rahoitteen iPlace -hankkeen voimin. Myös yhteistyötä kaupungin ja Porin kaupunkikeskusta ry:n kanssa tiivistettiin ja yhteisen toiminnan mallia hyödyntäen toteutettiin useita toimenpiteitä. Yhtenä merkittävimpänä toimintaa koskevana uudistuksena vuonna 2022 käyttöön otettiin kaupunkikeskustan asioita keskusteluun tuovat ja toimijoiden verkostoitumista edistävät Kaupunkifoorumit, joita vuonna 2022 järjestettiin kaksi. Ensimmäinen Kaupunkifoorumi esitteli ja kutsui kaupunkilaisia keskustelemaan kaupunkikulttuurista ja toisessa Kaupunkifoorumissa keskityttiin liikenneverkon kehittämiseen sekä muihin keskustan kehittämisen ajankohtaisiin aiheisiin ja tiedolla johtamisen teemoihin.

Kaupungin keskustan palvelut ja kaupunkiympäristön laatu ja viihtyisyys vaikuttavat välillisesti kaupungin elinvoimaan kaupungin houkuttelevuuden näkökulmasta. Huoli keskustan viihtyvyyden ja kaupallisten

palveluiden heikentymisestä on tullut monessa esiin. Keskustan liikenneverkkosuunnitelma sekä Keskustan kehittämissuunnitelmalla tähdätään Porin keskustan vetovoiman parantamiseen, jotta uudet asiantuntijavetoiset yritykset kokisivat kaupungin potentiaaliseksi. Kaupungin identiteetin säilyttämisellä myös erotaudutaan. Porin kansallinen kaupunkipuisto sekä keskustan arvokkaat kulttuuriympäristöt luovat näkyvyyttä.

3.2. Porilaiset lapset, nuoret ja lapsiperheet

MIELLEN HYVINVOINTI

Lapsiperheiden edistynyt analytiikka –(LEA) hanke (5/2020–12/2021) toi kokonaisvaltaista ymmärrystä porilaisista lapsiperheistä ja heidän hyvinvoinnin tilastaan. Tilannekuvien perusteella voitiin todeta, että korkean hyvinvoinnin edellytykset pääsääntöisesti täyttyvät porilaisilla lapsiperheillä. Samaan aikaan on kuitenkin paljon lapsiperheitä, jotka tarvitsevat tukea kuormittavissa elämäntilanteissa. Porissa vaikuttaa korkea paikalliskulttuurinen piirre kahden vanhemman lapsiperheissä, joka heijastuu vähäisenä muuttohistoriana. Kuitenkin yhden vanhemman perheiden runsas muuttoliikenne ja sen tuomat haasteet sosiaalisten verkostojen vähyyteen on otettava vanhemmuuden tukemisessa huomioon. Lisäksi Porissa elää huomattava määrä itsenäisesti asuvia alaikäisiä nuoria, joiden hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä tulee kantella. Muihin osahankkeisiin nähden porilaisten lapsiperheiden voimavaroja rasittavista tekijöistä nousee esiin eritoten heikkoon työmarkkina-asemaan ja matalaan koulutustasoon liittyvät haasteet.

LEA-hankkeen data-analyysin tulokset vietiin vuoden 2022 aikana moniammatillisiin sivistyksen ja sote-työntekijöiden työpajoihin, joissa etsittiin konkreettisia keinoja lapsiperheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Kokonaisuudessa analyysiin yhdistyy tutkittu tieto ja ammattilaisten kokemustieto. Työpajat toteutettiin sote-palvelualueiden mukaisesti itäisellä, pohjoisella ja läntisellä alueella. Kunkin alueen erityispiirteiden lisäksi työntekijät totesivat jokaisella alueella perheiden olevan hyvin monimuotoisia ja polarisoitumista näkyvän ”sekä hyvässä että pahassa”. Tämä sekä haastaa että rikastaa auttamista. Tilanteet ovat aina yksilöllisiä ja meidän tulee ymmärtää kunkin perheen kokonaistilanne ja siihen vaikuttavat tekijät kuuntelemalla perhettä. Ylisukupolvisuuden ja syrjäytymisen haasteita tunnistettiin kaikilla palvelualueilla. Perheiden tarpeisiin tulisi pystyä vastamaan kokonaisvaltaisemmin kehittämällä monitoimijuutta, varhaista puuttumista sekä organisaatorajat ylittävää toimintaa ja tiedon kulkua. Työpajat tuottivat kokonaisuudessaan runsaasti eritasoisia toimenpide-ehdotuksia lapsiperhepalveluiden kehittämiseksi ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, joita on lähdetty viemään käytäntöön.

Kasvatus- ja perheneuvonnassa koronan ja sen aiheuttamien sulkujen jäljet näkyivät perheiden ja lasten lisääntyneenä tuen tarpeena. Erityisesti lasten ahdistus lisääntyi. Monille perheille koronatilanne oli aiheuttanut ongelmia taloudellisessa toimeentulossa, mikä heijastui kokonaisvaltaisesti perheiden hyvinvointiin. Keväällä 2022 alkanut Venäjän hyökkäysosa Ukrainassa lisäsi tarvetta tukea perheitä lasten pelkojen käsittelyssä. Tietojärjestelmien ja palveluyksiköiden muutosten takia vertailukelpoinen asiakasmäärien tilastointi ei ollut mahdollista. Kasvatus- ja perheneuvonnan jonot olivat keskimäärin muutamien kuukausien kestoisia. Avun tarpeen kiireellisyyden arvioinnin perusteella annettiin ensiaikoja osalle asiakkaista nopeammin.

Lasten kehityksellisten häiriöiden arvioinnin ja tutkimusten jonot kasvoivat edelleen niin, että 6 kk oli varsin tavallinen jonotusaika. Erityisesti lasten ADHD- oireyhtymään liittyvien arviointien ja ohjauksen kysyntä lisääntyi selvästi. ADHD-tyyppisistä oireista kärsiville lapsille ja heidän perheilleen järjestettiin myös ryhmämuotoista ohjausta Keskitytään yhdessä - ryhmässä, josta saatu palaute oli hyvää. Psykologien ja

puheterapeuttien asiakkaat ovat entistä useammin monikielisistä perheistä tai perheistä, joissa ei puhuta suomea äidinkielenä, mikä aiheuttaa omat haasteensa asiakastyöhön.

Kuntoutuksen palvelusetelit (puheterapia, toimintaterapia, neuropsykologinen kuntoutus, neuropsykiatrisen valmennus) olivat hyvin toimiva tapa tarjota erityislapsille ja heidän perheilleen tiiviimpää tukea. Valittavasti palveluntuottajia varsinkin toimintaterapian osalta on liian vähän, ja jonot kasvoivat jopa yli vuoden pituisiksi.

Päiväkodeissa ja kouluissa tuetaan hyvinvointia monin tavoin. Alle kouluikäisten lasten mielenterveyden edistämiseksi varhaiskasvatuksen henkilöstöä osallistui syksyn aikana Mieli ry:n järjestämiin koulutuksiin. Koulutusyhteistyö MIELI ry:n kanssa jatkuu ja vuoden 2023 aikana toteutetaan koulutukset myös peruskoulujen ja lukion henkilöstölle. Tavoitteena on kouluttaa koko henkilöstö. Päiväkodeissa on lisäksi panostettu lasten tunne- ja turvataitojen kehittämiseen.

Tuen tarpeen lisääntyminen näkyy myös kouluilla. Vaikka perusopetuksen oppilasmäärä laski edellisestä vuodesta 7215:sta (7318 tilastointipäivänä 20.9.2021), pysyi tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden kokonaismäärä samana 1859 oppilasta. Erityistä tukea saavien oppilaiden kokonaismäärä oli 800 oppilasta ja heistä erityiskouluissa opiskeli 348 oppilasta.

Osaamisen vahvistamista, toimintakulttuurin sekä oppilaiden hyvinvoinnin ja koulunkäynnin tuen kehittämistä tehdään koko ajan. Osa on toteutettu erillisten hankerahoitusten avulla. Hankkeiden myötä on muun muassa järjestetty useita koulutuksia, lisätty erityisopetuksen konsultoivaa työskentelyä, pilotoitu oppilaiden koulunkäynnin tukena koulutukihenkilötyöskentelyä, lisätty monikielisten lasten koulunkäynnin tukea sekä otettu käyttöön Sisukas-malli sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukemiseen.

Kouluilla oli myös hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyen monia kehittämiskohteita, jolle yhteistä oli yhteisöllisyyden ja koulun me-hengen sekä oppilaiden taitojen vahvistaminen, kuten esimerkiksi tunne-, vuorovaikutus- ja turvataidot. Yhteistä useammalle koululle oli myös aktiivinen ja strukturoitu poissaoloihin puuttuminen sekä kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen. Kirjattujen koulukiusaamistapauksien määrä oli lukuvuonna 2021–2022 yhteensä 79, joka on sama kuin vuotta aiemmin. Vaikka kiusaamistapauksia ei saisi olla lainkaan, positiivisena voi kuitenkin pitää sitä, että kokonaismäärä ei ollut nousut.

Koulupoissaolot

Oppilaiden poissaoloprosentti lukuvuonna 2021–2022 oli alakouluissa 8,7, erityiskouluissa 5,1, yläkouluissa 9,6 ja yhtenäiskouluissa 9,2. Poissaoloprosentti on noussut ala-, ylä- ja yhtenäiskouluissa ja laskenut ainoastaan erityiskouluissa. Poissaoloprosentti lasketaan koulukohtaisten poissaoloprosenttien keskiarvona. Poissaoloihin puuttumiseksi ja niiden vähentämiseksi kouluilla on otettu käyttöön yhtenäinen poissaolon portaat -toimintamalli, joka yhtenäistää sekä poissaolojen kirjaamista että erityisesti niihin puuttumista.

Koulupoissaolot ovat tärkeä hyvinvoinnin mittari niin yksilö- kuin yhteisötasolla ja niiden seuranta on keino tunnistaa hyvinvoinnin haasteita ja päästä nopeammin ongelmiin kiinni. Yksilötasolla koulupoissaoloihin puuttuminen varhaisessa vaiheessa on tärkeää, sillä niiden on todettu olevan yhteydessä moniin hyvinvointia heikentäviin ja syrjäytymistä aiheuttaviin tekijöihin, kuten mielenterveysongelmiin, päihteiden käyttöön, riskikäyttäytymiseen, heikentyneisiin oppimistuloksiin ja koulupudokkuuteen (Gubbels ym.

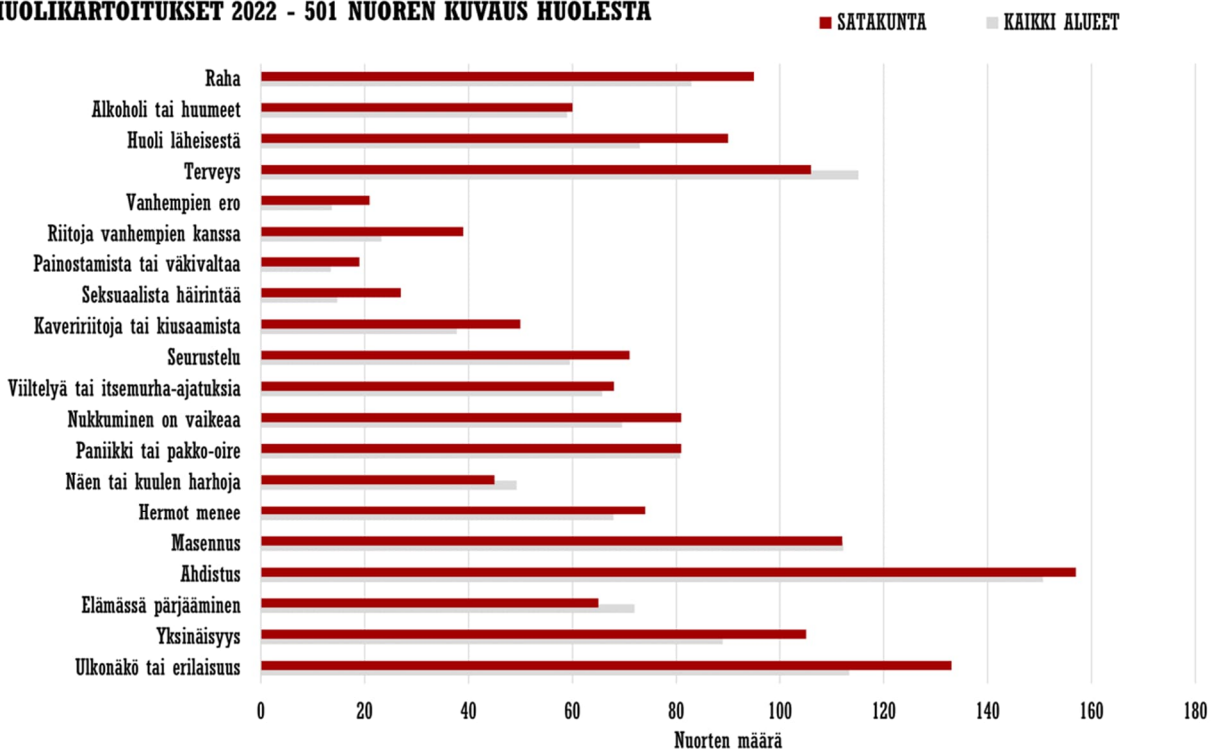
2019). Varhaisella puuttumisella ja auttamisella voidaan vähentää ongelmien vaikeutumista ja kasautumista sekä monien eri palvelujen tarvetta.

Vuonna 2022 asiakkaita Nuorten vastaanotossa oli 723, joista suurin osa oli 16–20-vuotiaita. Tilastojen mukaan nuorten vastaanoton käynti- ja asiakasmäärät laskivat hieman vuodesta 2021. Laskua todennäköisesti selittää AMK:n opiskelijoiden siirtyminen YTHS:n palveluihin sekä Nuorten vastaanoton pienempi työntekijäresurssi. Asiakkaiden tilanteet on kuitenkin koettu olevan aiempaa haastavampia, jonka myötä verkostotyö on lisääntynyt ja asiakkuudet ovat pidempikestoisia. Myös nuorisopsykiatrialla nuorten tilanteiden on koettu vaikeutuneen, asiakkuuteen ohjautuu yhä huonommin voivia ja moniongelmaisia nuoria. Niiden nuorten osuus on lisääntynyt, joiden palveluun ohjautumisen lähetteessä yhtenä oirekokonaisuutena on itsetuhoisuus.

Lapsiperheille ja nuorille tarjottu matalankynnyksen verkkoauttamisen palvelu "Onks tää normaali" tavoitti tuhansia kuntalaisia. Porin YT-alueen (Pori, Merikarvia ja Ulvila) Tarina-auttamisen palvelua käytti 2022 vuonna 11214 nuorta (2020 vuonna 4002 nuorta, 2021 8247 nuorta). Käyttömäärän lisääntymistä selittää palvelun tunnettavuuden lisääntyminen, mutta kasvusuunta on myös yhdenmukainen mielen hyvinvoinnin palvelujen tarpeen kasvutrendin kanssa. Palvelun piiriin hakeutuneiden nuorten kohdalla eniten huolta aiheutti ahdistus sekä ulkonäkö ja erilaisuus. Muita huolen aiheita, joita koki yli sata nuorta, oli masennus, terveys ja yksinäisyys.

- <https://zoturi.com/>
- Palvelu on käytössä seuraavilla hyvinvointialueilla: Eksote, Kainuu, Keusote, Kymenlaakso, Pirkanmaa, Pohjois-Savo, Päijät-Häme, Satakunta, Siunsote, Uusimaa
- Muita asiakkaita: Espoo, Sosteri, Vantaa ja Terveystalo

HUOLIKARTOITUKSET 2022 - 501 NUOREN KUVAUS HUOLESTA

Tarkasteltaessa vanhempien "En jaksa" -palvelun käyttöä (tulokset vuonna 2022) voidaan todeta, että neuropsykiatriasiin-asioihin haetaan eniten apua. Muita yleisiä tulosityitä ovat ahdistuneisuus ja masennus,

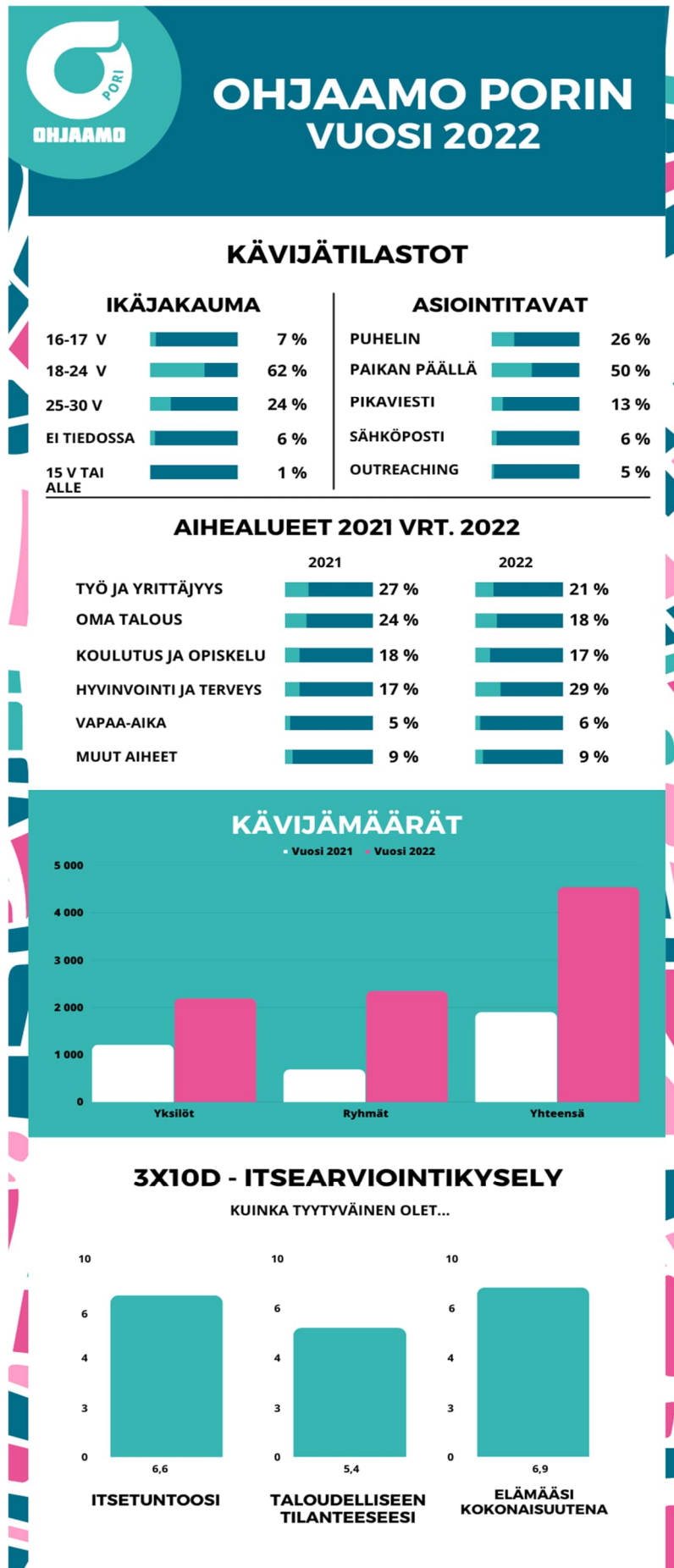
henkinen väkivalta ja avioero. Edellä esitetty ilmentää yleistää kuvaa siitä, mihin mielen hyvinvoinnin haasteissa halutaan ja haetaan apua.

Hyvin kokemuksiin pilotoitu Zoturi-palvelu (sisältää edellä mainitut matalan kynnyksen verkkoauttamisen palvelut: Onks tää normaali- ja En jaks) laajeni loppuvuodesta 2022 koko maakuntaan. Zoturin käyttöönottoa osana hyvinvointialueen palveluita on tarkoitus jatkaa hankerahalla vuosina 2023–2025.

Ohjaamo

Porilaisille alle 30-vuotiaille suunnattu kynnyksetön palvelupiste Ohjaamo tarjoaa monialaisia palveluja. Nuori saa yhdestä paikasta omaan tilanteeseen sopivaa tukea ja henkilökohtaista neuvontaa esim. työllistymiseen, koulutukseen, hyvinvointiin, terveyteen sekä arjen pulmiin liittyvissä kysymyksissä.

Ohjaamon palvelut ovat Porin kaupungin maksutonta palvelua nuorille. Ohjaamo Porin asiakasmäärät nousivat roimasti vuonna 2022. Yksilöasiakkaita oli 2192, mikä on 981 asiakasta enemmän kuin vuonna 2021. Suurin osa asiakkaista oli 18–24 vuotiaita ja yleisimmät asiakkaat tulevat paikanpäälle tai soittavat. Käytettyjen palveluiden aihealueista hyvinvointi ja terveys on noussut jopa 12%.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden tuen tarve

Suurin osa väestöstä (lapset, nuoret ja vanhemmat) voi hyvin. Trendinä voidaan kuitenkin nähdä, että pahoinvoivien ja tukea tarvitsevien palvelujen tarve kasvaa. Tätä kehityspolkua voivat selittää globaalit kriisit, kulttuurinen murros (some, viestintäteknologia), koulutukseen liittyvät muutokset sekä yhtenäiskulttuurin katoaminen. On huomattava, että tilastollisesti tarkasteltuna ADHD:n esiintyvyys biologisena poikkeamana ei ole lisääntynyt, mutta diagnoosien määrä on kasvanut. ADHD ja ADD tunnistetaan paremmin ja näyttääkin siltä, että kasvu- ja elinympäristön nopeampaisuus, ärsykkeet ja arjen teknologia tuottavat neuropsykiatristen erityispiirteiden mukaisia oireita ja hoidollisia tarpeita. Mikäli tukea ja apua ei saada lisääntyvät riskit ahdistusoireilulle ja masennukselle.

Lapsiperheiden tuen tarve on edelleen pysynyt korkeana. Tämä näkyy mm. lastensuojeluilmoitusten määrässä, joka on kasvanut edellisestä vuodesta. Vuoden 2022 aikana tehtiin 3358 lastensuojeluilmoitusta. Perhesosiaalityössä tehtiin vuoden 2022 aikana 1117 palvelutarpeen arviota, mikä oli hieman edellistä vuotta vähemmän. Lastensuojelussa porilaisia asiakkaita oli viime vuonna 1087. Edelliseen vuoteen verrattuna lisäystä oli 167. Huostassa olevien määrä oli 213 lasta, kun vuonna 2021 heitä oli 194. Kiireellisten sijoitusten määrä vuonna 2022 oli 114, mikä oli lähes vastaava määrä kuin edellisenä vuonna. Lasten ja nuorten sekä perheiden huonovointisuudessa ei ole lastensuojelussa näkynyt lieventymistä.

LIKKUMINEN

Vuoden 2022 aikana tapahtui paluu pandemian jälkeiseen ”normaaliin” toimintaan porrastetusti lasten ja lapsiperheiden ohjatussa liikuntatoiminnassa. Suosittu Karhuhallin Lasten Liikuntamaa starttasi syksyllä pitkän tauon jälkeen ja sai porilaisia perheitä runsaasti liikkeelle. Liikuntamaasta on tullut monelle porilaisperheelle sunnuntaitraditio, jonne tullaan koko perheen kanssa liikkumaan. Tapahtumassa yhdistyvät sekä liikunnallisen elämäntavan edistäminen että yhteisöllisyys porilaisten perheiden keskuudessa.

Liikuntapalvelut tukivat varhaiskasvatuksen toimintaa olemalla osa Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa. Tiivis yhteistyö varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattorin kanssa edisti tapahtumien järjestämistä ja kohderyhmän saavuttamista. Noin 750 esikoululaiselle järjestettiin muun muassa uinninopetusta, leikkimielisiä olympialaisia sekä alueellisia jalkapalloturnauksia.

Lasten ohjatussa toiminnassa, muun muassa erityislasten ryhmissä, osallistujamäärät jäivät selvästi pandemiaa edeltävästä ajasta. Uimaopetuksessa, erityisesti iltauimakoulujen leikki- ja alkeisryhmissä, pandemia-ajan vaikutukset näkyivät kahdessakin asiassa. Koulutettuja uimaopettajia oli todella vaikea saada ja resurssipulan vuoksi uimakouluja ei voitu järjestää samassa mittakaavassa kuin ennen. Vähempi opettajaresurssi tarkoitti pienempiä ryhmiä ja määrällisesti vähemmän ryhmiä. Toiseksi uimaopetukseen tuli toistuvasti ryhmiin lapsia, jotka eivät olleet koskaan olleet uimahallissa ja taidot toimia sekä pukuhuoneitoissa että vedessä olivat heikot. Tämänkin vuoksi uimaopettajaresurssia olisi pitänyt saada ryhmiin normaalia enemmän.

Perusopetuksessa tehtävien Move! -mittaustulosten perusteella kouluikäisten fyysinen toimintakyky on huolestuttavalla tasolla. Move! on 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka tarkoituksena on paitsi mitata oppilaiden fyysisiä ominaisuuksia, mutta myös kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Mittauksissa

selvitetään oppilaiden kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta sekä motorisia perustaitoja ja havainto-motorisia taitoja. Näitä tarvitaan arjessa esimerkiksi koulumatkan kävelyyn tai pyöräilyyn, koulu- ja harrastusvälineiden nostamiseen ja kantamiseen, portaiden nousemiseen sekä liikkumiseen erilaisilla alustoilla.

Porilaisten 5. ja 8. luokkalaisten nuorten fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos oli jonkin verran parantunut vuoden 2021 tuloksiin verrattuna, mutta silti valtakunnallisia tuloksia heikompi. Yli 40% porilaisista nuorista voi olla vaikeuksia selviytyä väsymättä arjen toiminnoista: 5. lk 42,1% (v. 2021 47%) ja 8. lk 44,3% (v. 2021 47%). Erityisesti 5. luokkalaisten porilaisten tyttöjen tulos oli selkeästi valtakunnallista tasoa heikompi, 5. luokkalaisten poikien tulos on suunnilleen samalla tasolla valtakunnallisten tulosten kanssa. 5.-luokkalaisista tytöistä 44,3% ja pojista 39,6% liikkuu niin vähän, että heidän fyysinen toimintakykynsä on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Valtakunnallisesti samat lukemat olivat tytöistä 37,5% ja pojista 39,2%.

Kokonaistuloksia verratessa porilaisten 8.luokkalaisten poikien tulokset ovat selkeästi valtakunnallista tasoa heikommat, 8. luokkalaisten tyttöjen tulos on lähempänä valtakunnallisten tulosten tasoa. 8.luokkalaisista pojista 45,7% ja tytöistä 43,1% on kuntotasolla, jolla heidän fyysinen toimintakykynsä on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavaa tai haittaavaa. Valtakunnallisissa tuloksissa poikien lukema oli 39,9% ja tyttöjen 42,6%.

Perusopetusikäisten liikuntapolkua ja -kilpailutoimintaa koordinoitiin uudelleen vuoden 2022 aikana opetusyksikön ja liikunta- ja nuorisoyksikön yhteistyönä. Korona-ajan jälkeen halutaan painottaa koko ikäluokalle tarjottavia liikuntaelämyksiä (esim. seikkailu- ja luontoliikunta 5. lk). Valmistelussa on saatu valmiiksi liikuntapolun vuosiluokkakohtaiset toiminnot vuosiluokille 1–8, jäljelle jääneen yhdeksännen vuosiluokan toiminto on tarkoitus koordinoida alkukevään 2023 aikana. Näin liikuntapolun toteutus kaikille vuosiluokille voitaisiin aloittaa lukuvuoden 2023–2024 alusta. Kilpailutoiminta elpyy myös mainitun yhteistyön tuloksena ja tulee näkymään uudistettuna kilpailukalenterina.

Syksyllä 2022 uineet 6.-luokkalaiset olivat koronapandemian vuoksi olleet koulu-uinneissa viimeksi 2. luokalla (4lk. uinnit jäivät välistä). Oppilaista 79 % suoritti 200 metrin uinnin hyväksytysti, 5 % suoritti 50 metrin tai sen yli uinnin, 3 % ui alle 50 metriä ja 13 %:lla suoritus puuttui kokonaan. Suoritus taso oli väliin jääneistä uintikerroista huolimatta Porin normaalilla tasolla. Saattaa olla, että heikompi uimataito tulee näkymään 2.-luokkalaisten uinneissa tulevaisuudessa, koska heiltä on jääneet tärkeät ensiaskeleet uinnin parissa ottamatta uimahallien ollessa kiinni ja uimakoulujen ollessa tauolla.

Laviassa lasten ja nuorten liikuntaryhmissä oli huomattavaa kasvua. Liikuntapalveluiden järjestämä monipuolinen toiminta lisäsi aktiivisuutta erityisesti koulupäivien jälkeiseen aikaan. Kohderyhmänä nuoret ovat haasteellinen ryhmä, jonka tavoittaminen koulun ja harrastustoiminnan ulkopuolella on haastavaa, oli sitten kysymyksessä reuna-alue tai keskusta. Liikkumisen painopisteen siirtäminen vielä tavoitteellisemmin koulupäivien yhteyteen saavuttaisi kattavammin peruskouluikäisiä.

Harrastaminen

Harrastamisen Porin malli on tarjonnut kouluikäisille lapsille ja nuorille mieluisan ja maksuttoman harrastamisen mahdollisuuden koulupäivän yhteydessä. Hanke on tarjonnut harrastuksia, joihin on ollut mahdollista sitoutua ilman liian rankkaa tavoitteellista harjoittelua tai kilpailun luomaa painetta. Toiminnassa on yhdistetty taide, tiede ja liikunta ja tutustuttu näiden eri muotoihin itse tekemisen, toiminnan ja

elämysten kautta. Hanketta toteutetaan Porin kaupungin sivistystoimialan kulttuuriyksikön, liikunta- ja nuorisoyksikön sekä opetusyksikön yhteistyönä tiiviissä yhteistyössä paikallisten taide- ja kulttuuri toimijoiden, urheiluseurojen, yhdistysten, yritysten ja seurakuntien kanssa. Pori on ollut toteuttamassa Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa kevään 2021 pilottivaiheesta lähtien.

Keväällä 2022 toiminnassa oli mukana 561 lasta ja 56 ryhmää 29:lla eri koululla. Syyslukukaudella 2022 mukana oli 470 lasta (alla mainitun höntsän lisäksi, noin 60lasta/viikko), 49 ryhmää 29:lla eri koululla. Hanke sai OKM:n rahoitusta edelleen lukukaudelle 2022–2023. Syyslukukaudella 2022 käynnistettiin hankkeen puitteissa omatoimiseen liikkumiseen kannustavaa Harrastamisen Porin mallin höntsätoimintaa yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Höntsä on avointa toimintaa kaikille porilaisille 5.–9. -luokkalaisille lapsille ja nuorille. Tavoitteena oli pystyä liikuttamaan isoa lapsiryhmää kerralla ja tarjota monipuolista lajitarjontaa maksuttomasti mahdollisimman monelle. Porin urheilutalolla järjestettävä toiminta on kerännyt viikoittain 50–70 lasta ja nuorta liikkumaan ja toimintaa on tarkoitus laajentaa vuoden 2023 aikana. Uusi hankerahoitus on haettu lukuvuodelle 2023–2024. Tavoitteena on jatkaa jo vakiintunutta toimintaa ja yhteistyötä sivistystoimialan eri yksiköiden ja toimintaa ohjaavien tahojen välillä.

Liikkuminen joukkoliikenteessä

Joukkoliikenteessä peruskouluikäiset tekivät 12 % kaikista matkoista sivistystoimialan koululipuilla. Lisäksi varhaiskasvatuksen ja koulujen ryhmät toteuttivat noin 24 000 matkaa, koska Covid-19-rajoitusten helpotettua ryhmät lähtivät jälleen retkille ja vierailuille.

Lähes 15 % joukkoliikenteen matkoista tehtiin vanhempien kustantamalla 8–16 -vuotiaiden kausilipulla. Ikäluokan kausilipulla tekemien matkojen määrä on kasvussa, osittain ikäluokalle tarkoitettujen edullisten sarjalippujen puuttumisen takia. On myös mahdollista, että edullinen kausilippu on parantanut nuorten mahdollisuuksia vapaa-ajan matkustamiseen. Nuoret matkustivat kertalipuilla noin 4% kaikista matkoista. Älypuhelimien sovelluksella matkustettiin erittäin vähän. Käyttöä rajoittanee vähäiset maksutavat sovelluksessa, mikä heikentää nuorten mahdollisuuksia itsenäiseen matkojen ostamista.

Kaupunki tarjoaa maksuttomat matkat 0–7 -vuotiaille lapsille ja lastenvaunuja tai rattaita työntäville henkilöille. Lapsiperheiden liikkumisen tuki on löydetty hyvin. Lastenvaunujen kanssa tehtiin 17 000 matkaa, ja maksuttomia lasten matkoja tehtiin 8500.

Ikäluokan 17–25 -vuotiaat itse ostetuilla kausilipuilla matkustettiin 10 % kaikista joukkoliikenteen matkoista. Saman ikäiset matkustivat myös KELA:n tukemana maksuttomasti osana maksutonta oppivelvollisuutta. Maksuttomat matkat eivät ainakaan toistaiseksi näy rahastuslainedatan perusteella lisänneen joukkoliikenteen kulkutapaosuutta ikäluokassa eikä viitteitä pidemmistä seudullisista matkaketjuista Winnovan suuntaan ole havaittavissa.

Syksystä 2022 alkaen seudullisen joukkoliikenteen palvelutasoa nostettiin. Porin, Ulvilan, Nakkilan, Harjavallan ja Kokemäen lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten saavutettavuus joukkoliikenteellä parani, koska kunnat lisäsivät joukkoliikenteen rahoitusta ja vuorotarjontaa kouluvuoden ajaksi. Kunnat saivat vuoroparannuksista myös säästöjä oman perusopetuksen erilliskuljetustarpeen vähentyessä. Porissa keskustan ja Winnovan välisiä yhteyksiä lisättiin. Silti matka-ajat toisen asteen opiskelijoille ovat pitkät vaihtojen takia.

TERVEELLISET ELINTAVAT

Hyvinvoinnin kannalta merkittäviä huolenaiheita ovat pikkulasten vanhempien uni- ja nukkumisongelmat. Jotta voimme vastata tähän haasteeseen pikkulapsiperheissä, on yksi neuvolan terveydenhoitaja koulutautunut ”Uniohjaajaksi”. Hän aloitti yhtenä päivänä viikossa toteuttamaan ”uni vastaanottoa”, joka on ilolla otettu vastaan. Lisäksi alueelle on koulutautunut useampi terveydenhoitaja ”Elintapaohjaajaksi”, koska pienten lasten ja odottavien äitien liikalihavuus on edelleen koko maan ongelma. Varsinkin pienten poikien paino lähtee nousemaan noin 5 vuoden ikäisenä. Terveelliseen ravintoon, riittävään uneen ja iloa tuottavaan liikuntaan tuleekin panosta kaikessa toiminnassa. Koko Satakunnan, ja Porin, alueella toimii Lasten painopolku -työryhmä ja Pienten lasten syömispuhlat -työryhmä, jotka osaltaan ajavat lasten terveyden edistämistä, varhaista puheeksi ottoa ja koulutusta. Kiitosta perheiltä saamme siitä, että neuvolassa on aikaa perheelle ja he tavoittavat puhelimitse oman terveydenhoitajansa. Lisäksi kiitosta tulee siitä, että Porissa on upeita puistoja ja tekemistä lapsille.

Nykyiset hinnan nousut ja kriisit ovat aiheuttaneet taloudellista painetta. Perheiden taloudelliset ongelmat heijastuvat negatiivisesti terveisiin elintapoihin. Vanhempien taloudellinen huoli heijastuu lapsiin, terveellisten elintarvikkeiden ostaminen vaikeutuu ja lasten harrastusmahdollisuudet vähenevät. Lisäksi Koronaepidemia on vielä vaikuttanut lapsiperhe arkeen. Perheillä on ollut aiempaan enemmän sairauslomia, koska lapset ovat sairastaneet runsaasti koronan lisäksi muita infektioitauteja. Tasa-arvoinen vanhemmuus näkyy perheissä nyt paremmin kuin aikaisemmin.

Monelta perheeltä puuttuu myös turvaverkko ja käytännön ”kotiapu”. Pikkulasten ja heidän vanhempiansa kohdalla olisi tarpeen pohtia koti- ja perhepalvelujen, lapsiperheiden sosiaalityön palvelujen käyttöä suhteessa FinLapset kyselyyn vastanneiden tuen tarpeesta raportoineiden määrään.

Koti- tai perhetyöpalveluja viimeisen 12 kuukauden aikana on käyttänyt noin 5 % vastaajista ja lapsiperheiden sosiaalityön palveluita vastaajista oli käyttänyt vain 3 %. Lapsiperheiden kotipalvelusta on tullut kiitosta perheiltä.

Varhaiskasvatuksessa on vastattu vanhemmuuden tukemisen haasteeseen perheohjaajien avulla. Perheohjaajat toimivat päiväkodeissa, jolloin vanhempien on helppo ottaa heihin yhteyttä. Vanhemmat ovat saaneet apua lapsiperheeseen liittyvissä asioissa mm. lastenruokailu, nukkuminen, pukeminen, tunteet, uhma, rajat ja median käyttö.

Harrastustoiminnasta poisjääminen saattaa lisätä koko perheen terveyttä edistävän liikunnan vähene mistä. Lisäksi muiden arkea kuormittavien ongelmien vuoksi myös omaehtoinen tai niin sanottu vahingossa tapahtuva liikkuminen vähenee entisestään.

Kouluruokailukysely

Palveluliikelaitos teki koulujen oppilaille (ykkösluokasta lukioon) kyselyn liittyen kouluruokaan, -ruokailuun ja ruokalistaan marraskuussa 2022. Kyselyyn vastasi 1337 oppilasta, eli reilu 15% oppilaista. Aktiivisimpia vastaajia olivat yläaste- ja lukioikäiset, joiden on helpompi vastata sähköisesti järjestettyyn kyselyyn, ja he käyttävät varmasti Wilmaa ahkerimmin.

Kouluruokaa vastaajista söi päivittäin noin 70%, mikä on melko huolestuttava lukema ja tulisi saada korkeammaksi. Lukema on samansuuntainen mitä muissakin Suomessa tehdyissä kyselyissä on saatu. Syitä kouluruokailun väliin jättämiseen oli useita, mutta selkeästi yleisin oli, että kyseisen päivän ruoka ei

ole mieleinen. Ruokien maun todettiin olevan kuitenkin hyvä aina tai usein yli 66%:n mielestä ja ruokaa biojätteeseen laittaa aina tai usein onneksi vain noin 15% vastaajista.

Noin 70% vastaajista oli sitä mieltä, että ruokailuun on riittävästi aikaa, mutta varsinkin isoissa kouluissa on välillä pientä ruuhkaa ruokailutilanteissa. Jonottamaan joutui aina tai usein noin 60 % oppilaista. Isoissa koulussa, kuten Porin Lukion osalta ensi syksynä on tarkoitus tarkemmin porrastaa ruokailuihin tuleamista ja lisätä astiapalautuspisteitä helpottamaan ruuhkahuippuja.

Juhlapyhät on oppilaiden mielestä huomioitu hyvin ja myös ruokalista on sähköisesti helposti saatavilla ja katsottavissa. Jälkiruokia vastaajat toivovat listalle useammin, mutta se on isolta osin kustannuskysymys. Palveluliikelaitos on jo pitkään tehnyt määrätietoista työtä hävikin vähentämiseksi ja jos hävikkiä saataisiin entisestään vähennettyä, niin voisi olla mahdollista esimerkiksi lisätä jälkiruokien määrää ruokalistalla.

Ruokasalien siisteys koetaan olevan hyvällä tasolla ja keittiöhenkilökunta on oppilaiden mielestä ystävällistä, tätä mieltä oli yli 90% vastaajista. Yleisarvosanaksi asteikolla 1–5 tuli 3,2. Kouluruoka varmasti aina aiheuttaa keskustelua ja sen toteuttamiselle toki asettaa tietyt rajat sille määritelty käytettävissä oleva elintarvikekustannus, mikä tällä hetkellä on noin euron luokkaa/oppilas/päivä. Koulujen ruokalista pyritään tekemään vaihtelevaksi ja sen kierto on 6 viikkoa. Ruokalista suunnitellaan niin, että se täyttää sovitut kriteerit ja ravitsemussuositukset. Tämän kyselyn avulla Palveluliikelaitos pyrkii kehittämään ruokalistaa ja 2023 loppuvuonna on tarkoitus toteuttaa osin samojakin kysymyksiä sisältävä kysely oppilaille, jotta saadaan seurantaa ja ideoita lisäkehitystarpeista.

Kasvisruokia tulisi lisätä ruokalistalle ympäristönäkökulmien takia, mutta kyselyssä yli 75% vastaajista oli sitä mieltä, että kasvisruokapäiviä ei tulisi lisätä. Tällä hetkellä listalla on 2–3 kasvisruokapäivää 6 viikon aikana. Tällä hetkellä Porin Lukiossa on tarjolla kasvisruoka vapaasti otettavissa normaaliruoan rinnalla. Tulevaisuudessa on tarkoitus muutamassa muussakin koulussa kokeilunomaisesti testata kasvisruoan tarjoamista vapaasti otettavana vaihtoehtona. Useat koulujen ruoista täyttävät myös sydänmerkkikriteerit ja ne ruoat on merkitty ruokalistalla sydänmerkillä.

Päihteet

Nuorten päihteiden käyttö näyttäisi lisääntyneen ammattilaisten havaintojen perusteella vuonna 2022. Sähkötupakan käyttö on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä, ja jo alakouluikäisten parissa. Sähkötupakointi eli vapetus ilmiönä kasvoi loppuvuodesta.

Satakunnan yhteinen Älä välitä alkoholia -kampanja toteutettiin vuonna 2022 sosiaalisen median kanavilla ja jakautumalla kaupunkilaisten pariin kauppakeskuksissa. Kampanjalla muistutettiin täysi-ikäisiä, ettei alkoholia välitettäisi alaikäisille. Videoita julkaistiin Porin ehkäisevän päihdetyön Instagram-, TikTok-, Facebook- ja Snapchat- sovelluksissa. Sosiaalisen median hyödyntäminen on jatkuvasti lisääntynyt.

Päihdekasvatustunneilla alakouluikäisten mielenkiinto päihteisiin ja tarve keskustella päihteisiin liittyvistä asioista aikuisten kanssa on selvästi lisääntynyt. Sosiaalisen media eri kanavilla lapset ja nuoret näkevät paljon päihteisiin liittyviä videoita, jotka herättävät heissä paljon kysymyksiä ja joista he haluavat keskustella.

Nuorisopäivystys jalkautui vuoden 2022 aikana 33 kertaa nuorten pariin. Sen lisäksi erityisnuorisotyö jalkautui 45 kertaa, joista nuorisopäivystyksen kanssa 9 kertaa. Vuoden 2022 aikana oli selvästi havaittavissa nuorten päihteiden käytön lisääntyminen. Etenkin koulujen päätöspäivänä, juhannuksena ja venetsialaisviikonloppuna päivystäjät kohtasivat paljon päihtyneitä nuoria. Uutena ilmiönä alaikäisten nuorten parissa on osittain alkoholinkäytön siirtyminen mopoautoihin, traktorimönkijöihin ja 17-vuotiaiden kuljettajien autoihin. Myöskin nuorten käyttäytyminen on muuttunut jalkautuvia työntekijöitä kohtaan ajoittain epäasialliseksi.

Alaikäisten alkoholin käyttöön liittyviä ammattilaisten käymiä varhaisen vaiheen Valomerkkikeskusteluja nuoren ja vanhempien kanssa käytiin 73, mikä oli 11 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Valomerkkikeskustelu on varhaisen puuttumisen toimintamalli. Kohderyhmänä ovat alaikäiset, jotka ovat käyttäneet päihteitä tai joiden hallussa on päihteitä. Keskusteluun osallistuu nuori ja hänen huoltajansa sekä kaksi Valomerkki-koulutuksen käynnystä ammattilaista. Vuoden 2021 aikana käytiin 73 keskustelua ja vuonna 2022 67 Valomerkkikeskustelua.

OSALLISUUS JA AKTIIVISUUS

Valtakunnallinen tavoite on osallisuusasteen kasvaminen ja yhä useamman lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen, koska laadukas varhaiskasvatus edistää omalta osaltaan lasten hyvinvointia. Kaikista ikäluokista yhä suurempi osa osallistuu varhaiskasvatukseen. Eniten kasvua on alla 3-vuotiaiden ikäluokissa. Korona vuosien aikana lasten osallisuus väheni, mutta vuonna 2022 oli havaittavissa hoitopäivien määrän nousua eli varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ovat useampia päiviä paikalla kuin aikaisemmin. Vanhempien osallisuutta varhaiskasvatukseen on tuettu järjestämällä asiakasraateja. Vuonna 2022 niihin ei kuitenkaan ollut kiinnostusta samalla tavalla kuin aiemmin.

Keväällä 2022 valmisteltiin Icehearts toiminnan laajentamista. Toiminnan piiriin otettiin myös tytöt. Näin Kaarisillan yhtenäiskoulussa aloitti elokuussa 2022 poika- ja tyttöjoukkue. Tällä hetkellä Porissa on neljä Icehearts-joukkuetta (yksi Länsi-Porin, yksi Meri-Porin ja kaksi Pohjois-Porin alueella). Toiminnan laajentamisessa on tarkoitus jatkossakin edetä niin, että joukkueita perustetaan pojille ja tytöille. Icehearts on lasten ja perheiden hyväksi tutkitusti vaikuttava varhaisen puuttumisen toimintamalli, jolla tarjotaan pitkäkestoista ja kokonaisvaltaista tukea. Toimintamallin avulla ennaltaehkäistään osattomuutta ja syrjäytymistä sekä kohennetaan inhimillistä hyvinvointia. Jokaisella joukkueella on oma kasvattaja, joka tukee joukkueeseen valittuja lapsia 12 vuoden ajan.

Lastenkulttuurikeskus Kruunupää avautui jälleen yleisölle koronarajoitusten poistuttua. Etätoteutusten jälkeen työpaja- ja harrastustoiminta käynnistyi, tapahtumia toteutettiin ja näyttelyt avautuivat Kruunupään tiloissa. Lapset ja lapsiperheet löysivät hyvin takaisin toimintojen pariin. Kultane, kulttuuri- ja taidepainotteinen neuvolatoiminta, laajeni Itä-Porin lisäksi koskemaan osaa muistakin Porin neuvoloista. Ukrainasta ja muualta tulleita pakolaisperheitä tuettiin taidetoiminnan avulla järjestämällä mm. saavutettavien Vauvojen värikytö -työpajoja. Lastenkulttuurikeskus Kruunupää palkittiin innovatiivisesta lasten luovuuden tukemisesta, lasten ideoihin tarttumisesta sekä lasten ja nuorten edun ennakkoluulottomasta ja poikialaisesta puolustamisesta opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä valtakunnallisella Lapsen päivä -palkinnolla.

Monessa koulussa kehitettiin toimintakulttuuria yhdessä tekemisen ja yhteistyön lisäämisen näkökulmasta. Peruskouluissa lisättiin yhteisopettajuutta, tiimityöskentelyä ja yhteissuunnittelua sekä oppilaiden

välisiä yhteistyötä yli luokkarajojen. Lisäksi huoltajien ja oppilaiden osallisuutta vahvistettiin monin eri tavoin. Myös lukio-opiskelijat ovat osallistuneet yhteisen toimintakulttuurin rakentamiseen.

Kouluilla järjestettävä iltapäivätoiminta tarjosi jälleen monipuolista ohjattua toimintaa 1.–2. -luokkien sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille jokaisena koulutyöpäivänä. Toimintaan 827 lasta (tilastointipäivä 20.9.2022). Huoltajille toteutettiin Iltapäivätoiminnan arviointikysely, johon vastasi 347 huoltajaa yhdessä lapsensa kanssa. Tyytyväisyys iltapäivätoiminnan palveluihin kokonaisuudessaan sai keskiarvoksi 9,4 (kouluarvonsa 4–10). Lähes kaikki vastaajista kokivat toiminta-ajan vastaavan tarvetta ja 75% vastanneista pitivät asiakasmaksua sopivana.

Nuorisopassit

Porilaisen nuorison harrastamisen lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen tarkoitettujen nuorisopassien suosio on säilynyt vakaana. Nuorisopasseilla 7., 8.- ja 9.-luokkalaiset voivat osallistua maksutta erilaisiin vapaa-ajan toimintoihin ja harrastuksiin. Lisäksi 5.- ja 6.-luokkalaiset pääsevät passeilla uimaan maksutta. Passien sisältöä kehitetään jatkuvasti myös alueellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta lapsia ja nuoria kuullen. Nuorisopassien käyttäjiltä kerätään vuosittain palautetta passien sisällöistä ja toimivuudesta. Vuonna 2022 käyttäjien kokonaistyytyväisyys passeihin nousi hieman edellisestä vuodesta. Viime vuoden kyselyssä 51 % vastaajista mainitsee maksuttomuuden olevan parasta passissa (vuonna 2021 42 %). Tähän kysymykseen liittyvät avoimet vastaukset kuvaavat nuorisopassin merkitystä:

- "Se, että pääsee kokeilemaan uusia asioita ja näin ihmisenä, joka ei harrasta mitään, pääsee harrastamaan ilmaiseksi."
- "Ja voi tehdä kaverien kanssa muutakin kuin olla vain puhelimella."

Kyselyssä on kysytty myös seuraavaa: Mieti edellisissä kysymyksissä mainitsemiasi nuorisopassin etuja. Olisitko käynyt näissä ilman nuorisopassia?

- Olisin käynyt saman verran ilman nuorisopassia: 24 (2020), 23 (2021), 15 (2022), 14 (2023)
- Nuorisopassin avulla kokeilin jotain itselleni uutta: 21 (2020), 19 (2021), 24 (2022), 26 (2023)
- Nuorisopassin avulla pystyin käymään näissä useammin: 48 (2020), 44 (2021), 39 (2022), 43 (2023)
- En olisi käynyt missään näistä ilman nuorisopassia: 4 (2020), 11 (2021), 12 (2022), 15 (2023)
- En ole käynyt missään nuorisopassilla: 2 (2020), 3 (2021), 10 (2022), 1 (2023)

Vuoden 2022 lopussa nuorisopassien käyttöaste oli 79 prosenttia. Käyttöaste nousi alakouluissa ja yksityisissä kouluissa, kun taas erityiskouluissa käyttöaste laski edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteensä passietuja käytettiin vuoden aikana 18920 kertaa. Suosituimpia etuja olivat uimahallikäynnit, linja-automatkat, kuntosalikäynnit, keilaus, elokuvaliput sekä Porin Ässien kotipelit. Alueellista saavutettavuutta tuettiin edelleen Noormarkun ja Meri-Porin alueelle kohdistetuilla lisäbussimatkoilla ja lavialaisten nuorten lisääntymismahdollisuudella Kankaanpään uimahallissa. Lisäksi Laviasta toteutettiin linja-autokuljetus Porin keskustaan 7.5.2022.

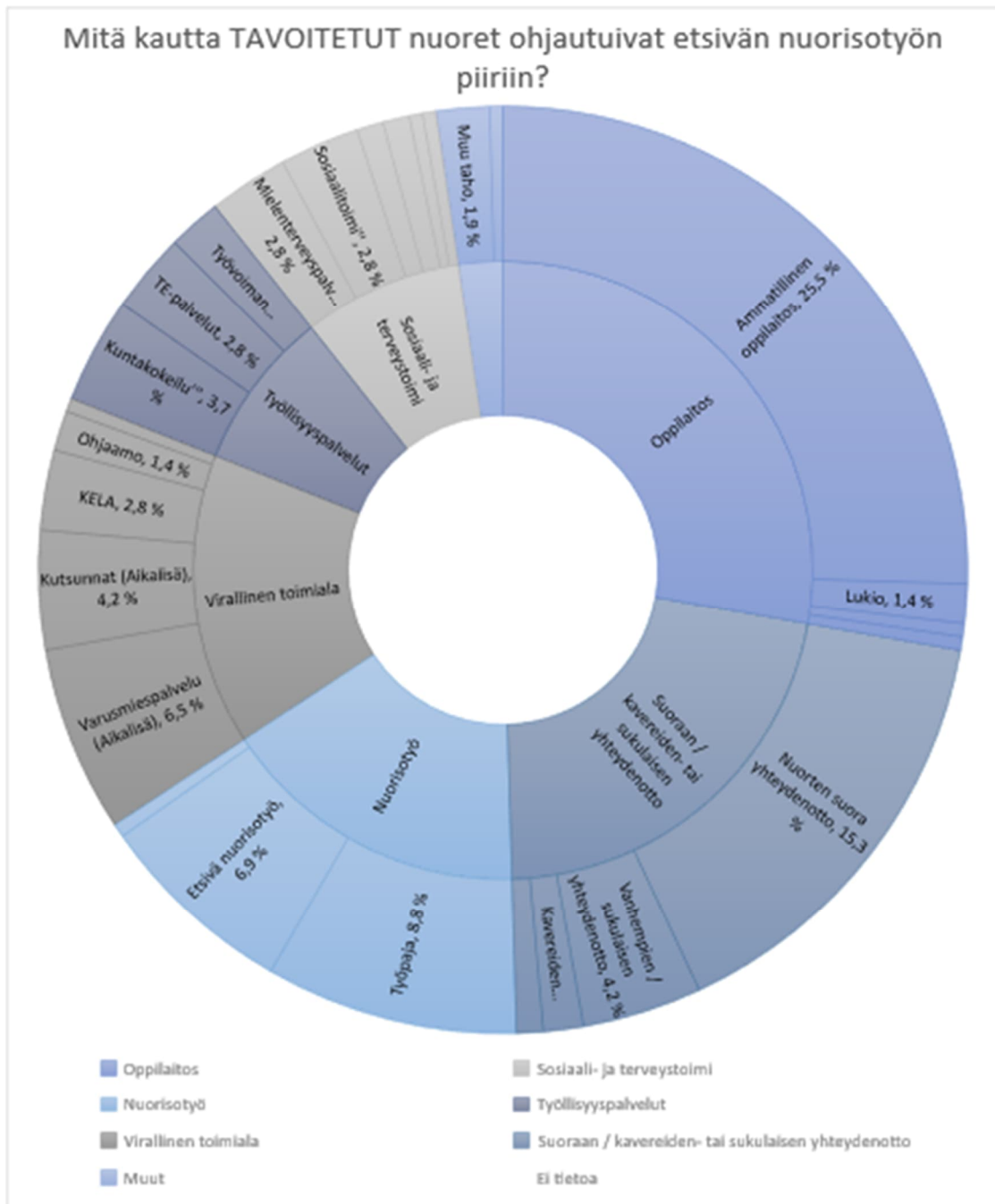
Ensimmäiset nuorisopassit otettiin käyttöön vuonna 2012, joten syksyllä 2022 aloitettiin passien juhluvuoden vietto. Syyskaudella toteutettiin muun muassa nuorisotalolla nuorisopassien juhlabileet ja kouluille järjestettiin haaste koulukohtaisen passien käyttöasteen nostamiseksi. Myös passien tiedotusta ja markkinointia tehostettiin. Juhlavuoden tapahtumat jatkuvat kevätkaudella 2023.

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä toisen asteen opinnoista on tullut maksuttomia ja kaikille perusopetuksen päättäneille tulee löytyä jatko-opintopaikka. Yläkoulujen antamien tietojen mukaan niiden oppilaiden määrä, jotka eivät saaneet päättötodistusta laski kuudesta oppilaasta kahteen oppilaaseen. Päättötodistuksen saaneista oppilaista vaille jatko-opintopaikkaa jäi kolme oppilasta (tilanne 20.9.) kun viime lukuvuonna vaille jatko-opintopaikkaa jäi kaksi oppilasta. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä kaikki jatko-opintopaikkaa vaille jääneet ohjautuvat oppivelvollisuuskoordinaattorille, joka tukee heitä jatko-opintoihin sijoittumisessa. Muut oppilaat jatkoivat opiskelua toisella asteella tai aloittivat oppisopimuskoulutuksen. Lukion keskeyttäneiden määrä oli lukuvuonna 2021–2022 päivälukioissa 60 opiskelijaa eli yhdeksän opiskelijaa enemmän kuin vuosi aiemmin. Keskeyttäneiden jatkosijoittumista seurataan Porin toisen asteen oppilaitosten kesken. Lukion keskeyttäneet ovat pääsääntöisesti sijoittuneet ammatilliseen koulutukseen tai toiseen lukioon. Kolmentoista lukio-opinnot keskeyttäneiden opiskelijan osalta ei ollut tietoa, mihin he ovat siirtyneet lukio-opinnot keskeytettyään.

Etsivätyö

Nuorten työpajalla toimiva Etsivä nuorisotyö tarjoaa 15–29-vuotiaille tukea ohjausta ja neuvontaa, esimerkiksi opiskelu- tai työpaikan löytämisessä, asunnon hakemisessa, toimeentuloasioissa tai missä tahansa nuoren mieltä askarruttavissa asioissa. Palvelu on luottamuksellista, nuorilähtöistä ja vapaaehtoista. Nuorisolain 11§ mukaan etsivään nuorisotyöhön tulee tehdä ilmoitukset nuorista, jotka eivät ota perusopetuksen jälkeen opiskelupaikkaa vastaan, jos nuori keskeyttää toisen asteen opinnot, tai jos nuori keskeyttää varusmies- tai siviilipalveluksen. Myös muut viranomaiset, lähiomaiset jne. voivat tehdä ilmoituksen etsivään nuorisotyöhön tukea tarvitsevasta nuoresta tai nuori voi itse ottaa yhteyttä. Etsivä nuorisotyö tavoittelee näitä nuoria ja tarjoaa tukea sekä palveluohjausta. Porissa vuonna 2022 etsivään nuorisotyöhön ohjautui nuoria eniten oppilaitosten ja suorien yhteydenottojen kautta (nuori itse, sukulainen tai kaveri). Yhdenottopyyntöjä oli vuonna 2022 yhteensä 364, joista suurin osa koski 16-20 -vuotiaita. Näistä nuorista etsivätyö tavoitti 216 nuorta (nuoret, joille kirjattu toimenpiteitä) ja sen lisäksi oli kontaktissa 101 nuoren kanssa. 47:ään nuoreen ei saatu yhteyttä.

Nuorisotilat

Nuorisopalvelujen nuorisotilatoiminnassa nuoret kokivat voivansa olla turvallisesti oma itsensä, sillä kyselyn tulos oli 4,6 (asteikko: 1-5, jossa täysin eri mieltä = 1, ja täysin samaa mieltä =5) [verrokki (yli 80 000 asukkaan kunnat) tulos 4,5]. Nuorisotilalla nuoret tuntevat kuuluvansa porukkaan, tulos 4,4 [verrokkitulo 4,3]. Tiloilla tavattiin kavereita, tulos 4,7 [verrokkitulo 4,6] ja voitiin löytää uusia kavereita, jossa tulos 4,1 [verrokkitulo 4]. Epäreilua kohtelua tilatoiminnassa ei ollut kokenut vastaajista 94% [verrokkitulo 91,48%].

Nuorisotilatoiminnan suunnittelun osallistuneiden tulos oli 3,1 [verrokki tulos 3,3] ja toteutukseen osallistuneiden tulos 2,9 [verrokki tulos 3,3]. Enemmän toiminnan toteutukseen ja suunnitteluun haluavien tulos oli 3,1 [verrokki tulos 3,4].

Kulttuuri

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukainen toiminta Kirjasto- ja Kulttuuripolun osalta saatiin taas käynnistymään pandemian jäljiltä. Kirjasto- ja Kulttuuripolku tukivat koulujen opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja kytkeytyivät useisiin oppiaineisiin. Kaupunginkirjaston, museoiden, lastenkulttuurikeskus Kruunupään ja kaupunginorkesterin kouluille ja varhaiskasvatukselle suunnatut palvelut tavoittivat laajasti eri ikäryhmät, vierailuilla käytiin päiväkodeista, alakouluista, yläkouluista ja lukiosta, mukaan lukien erityisryhmät. Eri ikäryhmille räätälöidyt sisällöt ja toimintamuodot olivat moninaiset ja palaute niin oppilailta kuin opettajiltakin oli erinomaista. Kulttuurikasvatussuunnitelman uudistamistyö käynnistettiin.

Myös Kulttuuritalo Anniksella harrastustoiminnot käynnistyivät. Nuoret palasivat ilolla Annikselle, sillä he pääsevät vaikuttamaan talon toimintaan ja tekemään itselleen merkityksellisiä asioita muiden kulttuurista kiinnostuneiden nuorten parissa. Anniksella harrastettiin muun muassa teatteria, musiikkia, kuvataiteita, valokuvausta, videokuvausta ja järjestettiin lukuisia erilaisia tapahtumia. Tapahtumatalli-hankkeessa kehitettiin uudenlaista toimintamallia 16–29 -vuotiaiden NEET-nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja työkyvyn parantamiseen, nuoria onnistuttiin hyvin innostamaan mukaan toimintaan.

Lukion järjestämä Seksuaalisen häirinnän, rasismien, anonyymikiusaamisen ja kiusaamisen estämiseen liittyvä Kaikkien Puolesta -tapahtuma Kirjurin Lokkilavalla syyskuussa 2022. Tapahtuma suunniteltiin tiiviissä yhteistyössä opiskelijakunnan hallituksen kanssa.

TURVALLINEN JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

Porin varhaiskasvatuksessa on lasten hyvinvointia turvattu ammattitaitoisella henkilöstöllä. Lisäksi uudet toimintayksiköt ovat vaikuttaneet toimintaympäristöjen turvallisuuden ja terveellisuuden paranemiseen. Vuonna 2022 toimintansa aloitti uusi päiväkotitoiminta Meri-Pori, jonka myötä lakkautettiin kaksi pienempää, huonokuntoista yksikköä. Lisäksi otettiin käyttöön Vähärauman koulun uudet tilat.

Kansalliseen lapsiperheiden määrän vähentymiseen liittyvistä ilmiöistä porilaisten lapsiperheiden asumisen keskimääräinen pinta-ala on jatkanut vuonna 2022 kasvuaan. Lapsiperheiden asumisahtauden vähentyminen (- 3.64 %) vuodentakaiseen verrattuna sijoittuu vertailukaupunkien joukossa puoliväliin. Yhdessä Porin edullisen asuntojen hintatason ja Porin kaupungin järjestämän noin 100 leikkipaikan kanssa tarkastellessa nämä voivat mahdollistaa lapsiperheiden koetun elämänlaadun parantumista ja moniarvoisia mahdollisuuksia erilaisille lapsiperheille.

Ankkuritoiminta

Porin poliisiasemalla toimivassa ankkuritiimissä käsiteltiin vuonna 2022 moniammatillisesti 339 (271 vuonna 2021) alaikäisen nuoren asiaa. Näiden asiakkuuksien syynä oli varhainen puuttuminen rikolliseen käyttäytymiseen. Asiakkaista oli porilaisia nuoria 276 (227 vuonna 2021). Näistä asiakkaista oli tyttöjä noin 88. Edellä mainittujen asiakkuuksien lisäksi ankkuritiimissä käsiteltiin useita rikosten asianomistajien tapauksia. Toimintavuoden aikana nuorten osalta kolme yleisintä rikostyyppiä olivat näpistysrikokset, pahoinpitelyrikokset ja vahingontekorikokset. Etenkin pahoinpitelyrikosten määrä on ollut alueella kasvussa.

Vuonna 2022 Ankkuri-tiimissä käsiteltiin 33 valikoitua lähisuhdeväkivaltatapausta. Porilaisia näistä perheistä oli 28. Ankkuritiimissä keskitytään hoitamaan etenkin niiden lapsiperheiden

lähisuhdeväkivaltatapauksia, missä tiimin moniammatillisella työllä nähdään vaikuttamismahdollisuuksia. Vuonna 2021 vastaava luku oli 21, joista porilaisia 15.

Vuoden 2022 aikana aloitti maakunnallinen Ankkuri-pilotti. Porin poliisiasemalta käsin toimivaa tiimiä vahvistettiin poliisin, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisilla. Tiimin toiminta-alue laajeni koskemaan pohjoisen Satakunnan sekä Nakkilan ja Harjavallan vanhan toimialueen Pori, Ulvila ja Merikarvia lisäksi. Pilotti jatkuu vuoden 2023 kesäkuun loppuun asti.

Nuorisopalveluiden kyselyssä nuorisotilat koettiin turvallisiksi, sillä tulos oli 4,6 (asteikko 1-5)[verrokkitulo 4,5]. Nuoret luottavat, että nuorisotiloilta löytyy tarvittaessa apua aikuisilta, tulos 4,6 [verrokkitulo 4,5]. Nuorisotilat koettiin viihtyisiksi, tulos 4,5 [verrokkitulo 4,5].

Terveysvalvonta teki kymmenessä porilaisessa koulukiinteistössä vesijärjestelmien riskeihin liittyvän selvityksen, jossa samalla tutkittiin Legionella-bakteerin esiintyvyyttä vesijärjestelmissä. Selvityksessä havaittiin yhdessä koulukiinteistössä raja-arvon ylittävä määrä *L. pneumophila* -bakteeria. Selvityksen perusteella säännöllisillä veden lämpötilan mittauksilla voitaisiin reagoida nopeammin lämpötilan muutoksiin, varsinkin liian alhaisiin lämpötiloihin. Veden säännölliset juoksutukset koulukiinteistöjen vähällä käytöllä olevissa vesikalusteissa pienentäisi riskiä Legionella-bakteerin muodostumiselle. Tärkeää olisi myös huolehtia veden riittävästä juoksutuksesta koulujen kiinteistöjen loma-aikoina, jolloin kiinteistö on vähällä käytöllä tai käyttöä ei ole.

3.3. Porilaiset työikäiset ja ikäihmiset

MIELEN HYVINVOINTI

Nuorten aikuisten, työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointiin ovat vaikuttaneet toisiaan seuranneet globaalit kriisit. Huolta koronapandemiasta seurasi Ukrainan sodan alkamisen aiheuttama sodan pelko, jota puolestaan seurasi huoli arjessa pärjäämisestä kohonneiden elinkustannusten seurauksena.

Mielenterveyden ongelmat ovat nousseet merkittävimmäksi työkyvyttömyyden aiheuttajaksi ja ne uhkaavat varsinkin nuorten hyvinvointia. Yhä useampi Suomessa asuva kokee masennus- ja ahdistusoireita, ja mielenterveyden häiriöt ovat yleisiä.

Mielenterveysperusteiset sairauslomat ovat yleistyneet: jo yksi kolmesta sairauslomapäivästä johtuu heikentyneestä mielenterveydestä. Yli puolet työkyvyttömyyseläkkeistä johtuu mielenterveyden häiriöistä. Koronapandemian aikana monen mielen hyvinvointi on merkittävästi heikentynyt.

Mielenterveyden häiriöiden kokonaiskustannukset Suomelle ovat OECD:n arvion mukaan vuositasolla noin 11 miljardia euroa. Pelkästään mielenterveysyistä johtuvien työkyvyttömyyseläkkeiden kustannukset ovat 1,2 miljardia euroa vuodessa.

Mielenterveysperusteisesti työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus kaikista työkyvyttömyyseläkkeellä olevista on kasvanut niin Porissa kuten koko maassakin joka vuosi 2000-luvulla, vuonna 2021 koko maassa osuus 54 %, Porissa 57,7%, vuoden 2022 lukuja ei vielä ole käytettävissä, mutta suunnan oletetaan olevan sama.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden työikäisten osuus on vuosien 2018-2021 aikana noussut Porissa runsaasta 20 prosentista lähes 30 prosenttiin.

Porissa psykiatrian käyntimäärä oli vuonna 2022 8,5 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Peruspalveluissa mielenterveystyötä tekevän Aikuisten vastaanoton asiakasmäärä ja käyntimäärä pysyivät samalla tasolla kahden edellisvuoden aikana.

Tarve matalan kynnyksen toimintaan vaikuttaa lisääntyneen, sillä erilaisten kohtaamis- ynnä muiden vastaavien paikkojen kävijämäärät niin julkisten kuin useiden järjestöjenkin tuottamissa toiminnoissa ovat nousseet jo koronaa edeltävää aikaa suuremmiksi.

LIKKUMINEN

Uimalaitoksissa järjestettiin eri tasoisia vesiliikuntaryhmiä sekä digitaalisina palveluina (Hydrohex) että henkilökunnan ohjaamina. "Eiku menoks"-palvelu kehitettiin auttamaan vasta-alkajaa kuntosalin tai vesijuoksun aloittamiseen lyhyen 30 min ohjauksen turvin. Luonto liikuttaa -hankkeen puitteissa Matalan kynnyksen fatbike -lenkkejä jatkettiin ympärivuotisesti. Omatoimiseen liikuntaan tuettiin mm. laittamalla virikkeitä kuntoradoille. Ulkosalla -huonekorttien ideana oli innostaa eri ikäisiä näkemään lähiluonto uudella tavalla. Sosiaalisessa mediassa julkaistiin erilaisia treenivinkkejä, joita oli mahdollista toteuttaa luonnossa. Tarkoituksena oli tuoda esille lähiluontoa monipuolisena liikunta- ja treenipaikkana sekä kertoa samalla Pori liikkuu -sovelluksesta löytyvistä luontoliikuntapaikoista sekä kaupungin tarjoamista liikunta- ja retkeilyvälineiden lainauspalveluista.

Porissa järjestettiin eri toimijoiden kesken Ikääntyneenä täyttä elämää -senioritapahtuma keskustan kuntoportilla 15.6.2022 sekä Vie Vanhus-ulos tapahtuma Kirjurissa 3.10.2022.

Liikuntapalvelut toteutti ikääntyneille suunnattua liikunnanohjaustoimintaa monipuolisesti omana toimintanaan ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ohjatuissa ryhmissä painottuivat lihasvoima ja tasapaino. Ikääntyneiden liikunnanohjauksen tarpeeseen koitettiin vastata myös kouluttamalla ikääntyneiden liikuntaan ulkoiluystäväohjaajia koiran kanssa. Tossut ja tassut liikkeelle (2022–2024) on Ikäinstituutin koordinoima hanke, joka edistää kotona asuvien iäkkäiden ulkoilua vapaaehtoistoiminnan keinoin. Toimintamalleja on kaksi. Ulkoiluystävätoiminta koiran kanssa, jossa koiranomistaja hakee kävelylenkille lähtiessään naapurustossa asuvan iäkkään mukaan ulkoilemaan. Ja toisena vaihtoehtona on kävelyryhmät, joita ohjaavat koulutetut vapaaehtoiset. Kävelyryhmien vetovastuuta voi jakaa useamman vapaaehtoisen kesken. Koronapandemia lisäsi iäkkäiden yksinäisyyttä ja kävelyvaikeuksia, minkä vuoksi uusille ulkoiluavun toimintamuodoille on ollut tarvetta.

Luonto liikuttaa -hankkeen ja erityisliikunnan järjestämät ikääntyvien kuntokahvit saivat jatkoa ympäri Poria. Syksyn aikana viidesti toteutettu Ikäihmisten kuntokahvit ohjasivat ikäihmisiä esteettömille luontopoluille Kirjurinluodossa, Sampolan kuntoradalla sekä Pihlavassa ja palaute oli erittäin positiivista. Kuntokahvit toteutettiin osittain yhteistyössä perusturvan Ikäystävällinen Pori -hankkeen sekä erityisliikunnanohjaajan kanssa.

TERVEELLISET ELINTAVAT

Naistenterveystarkastuksia tekevät terveydenhoitajat ovat koonneet kokemuksia porilaisten naisten hyvinvointiin liittyvistä asioista. Moni porilainen nainen kokee työstressiä, epävarmuutta töiden

jatkumisesta tai liikaa kiirettä. Työuupumus on hyvin yleistä. Mielialaongelmat, unettomuus ja ylipaino ovat yleisiä. Toisena ääripäänä ovat hyvin toimeentulevat, terveet, itsestään huolehtivat naiset, jotka löytävät tietoa terveellisistä elämäntavoista.

Satakunnan ammattikorkeakoulun Eat@Work -hankkeessa on vuonna 2022 tutkittu satakuntalaisten Pk-yritysten työntekijöiden ravitsemusta ja työkykyä sekä työhyvinvointia. Suurin osa mukana olevista oli porilaisia. Hankkeen tulosten perusteella voidaan todeta, että työntekijöiden ravitsemuksessa oli useita haasteita, kuten epäsäännöllinen ateriarytmi ja heikentynyt ruokavalion laatu, kuten kasvisten vähäinen käyttö. Arjen ja työn kuormittavuus sekä kiire olivat selkeitä tekijöitä, jotka vaikuttivat työikäisten syömiseen. Ravitsemusohjauksen ansiosta ateriarytmiä, ruokavalion laatua sekä työkykyä saatiin kuitenkin parannettua valtaosalla osallistujista. Työikäisten terveelliseen ravitsemukseen tulisikin kiinnittää yhä enemmän huomiota, ja ennaltaehkäisevää ravitsemusohjausta tulisi tarjota enemmän. Porin perusturvan alueella toteutui yksi työikäisille suunnattu painonhallintaryhmä. Lisäksi alueella on käyty luennoimassa terveellisestä ravitsemuksesta työttömille kuntoutujille.

Liikuntapalvelut tarjosi liikuntaneuvontaa kohderyhmänä kaiken ikäiset terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat porilaiset. Liikuntaneuvontapisteitä järjestettiin keskustan uimahallilla ja kirjastossa. Liikuntaneuvonta on kuntalaisten terveyttä edistävä maksuton hyvinvointipalvelu. Tarkoituksena on laatia yhdessä asiakkaan kanssa suunnitelma kohti aktiivisempaa ja terveellisempää elämäntapaa. Tavoitteena on liikunnallinen elämäntapa ja pitkäaikaisena tavoitteena on parempi terveys ja elämänlaatu. Liikuntaneuvonnassa haastetaan asiakasta myös pohtimaan omia arvojaan, joiden avulla pystytään löytämään pysyvämpää motivaatiota muutosten toteuttamiseen.

Liikuntaneuvonta on perusterveydenhuollon ja kaupungin liikuntatoimen välistä yhteistyötä, jossa lääkärit, terveydenhoitajat, ja elintapaneuvojat tunnistavat terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat ja lähettävät heidät saamaan ohjausta kohti liikunnallista elämäntapaa. Toiminta on uutta ja se keskittyi syksyn 2022 aikana Itä-Porin alueen 20–50-vuotiaisiin pre-diabetespotilaisiin.

OSALLISUUS JA AKTIIVISUUS

Vappuna opiskelijatapahtuma Wappobaturin yhteydessä opiskelijoilta kysyttiin, millaista tietoa ja mistä he etsivät ennen opiskeluitaan Porissa ja sen aikana. Tuloksia käytetään pohjana pitkäaikaiselle työlle opiskelijoille kohdennetun viestinnän kehittämisessä.

Kesällä viestintä- ja osallisuusyksikkö osallistui Sitran demokratian dialogeihin järjestämällä keskustelutilaisuuden otsikolla "Avoim Pori kehitetään yhdessä". Keskustelijat olivat toiminnallisen kuntoutuksen toimintayksikön asiakkaita ja keskustelussa osallistujat pohtivat sitä, mitä demokratia on, miten se näkyy ja miten se voisi näkyä enemmän sekä heidän elämässään että Porissa. Keskustelutilaisuus sai erittäin hyvää palautetta, sillä osallistujat kokivat edustavansa kuntalaisia, joita ei yleensä oteta huomioon päätöksenteossa ja joita ei haluta kuulla. Mahdollisuus tulla kuulluksi oli osallistujille tärkeää. Tätä sosiaalisesti kestävästä osallisuuden näkökulmaa huomioidaan jatkossa entistä enemmän.

Lapsen oikeuksien viikon teemana oli turvallisuus. Viikon aikana perhepäivähoitajat ja päiväkotien henkilöstö tutustuivat turvallisen ympäristön teemoihin yhdessä työturvallisuuden asiantuntijoiden kanssa. Tapaamiset saivat hyvää palautetta erityisesti perhepäivähoitajilta, jotka kokevat jäävänsä paitsi kaupungin asioista useammin, kuin päiväkotien henkilökunta.

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittaman, vuonna 2021 käynnistyneen kolmivuotisen Ikäystävällinen Pori -hankkeen tavoitteena on vähentää ikäihmisten kokemaa yksinäisyyttä, turvattomuutta ja osattomuutta, sekä tukea kotona asumista. Hankkeessa järjestettiin iäkkäiden kansalaisraateja ja vaikuttamispäiviä. Raadissa käsiteltiin yksinäisyyttä ja hyvän toimintakyvyn merkitystä arjessa ja työskentelyn tulokset vietiin tiedoksi päättäjille. Vaikuttamispäivissä kuultiin iäkkäiden näkemyksiä ikäystävällisestä kaupungista. Sekä raatiin että vaikuttamispäivään osallistui n. 20 henkilöä. Osallistujat antoivat tapahtumista positiivista palautetta ja vastaavia tilaisuuksia toivottiin järjestettävän myös jatkossa. Hankkeessa toteutettiin myös kysely, johon vastasi reilu sata iäkästä. Vastaajista 31 % tunsi yksinäisyyttä joskus ja 10 % usein. Vastaajista 82 % kuului johonkin harrastusryhmään. Hankkeeseen sisältyi myös soittorinki, jossa yksinäisille ikääntyneille soitettiin säännöllisesti ja tarjottiin ohjeita ja neuvoja. Soittoringissä oli mukana 53 iäkästä, joista 21 kertoi yksinäisyyden lieventyneen, 28 kertoi yksinäisyyden pysyneen ennallaan ja 4 kertoi yksinäisyyden pahentuneen sillä aikavälillä, kun soittoja tehtiin.

Vuonna 2022 järjestettiin palveluista info-tilaisuuksia niille sinä vuonna 80-vuotta täyttävälle, jotka eivät ole vielä ikääntyneiden palveluiden piirissä. Infotilaisuuksia järjestettiin yhteensä 27 kappaletta, Porin Perusturvan yhteistoiminta-alueella. Paikkoina olivat Porin keskusta, Reposaaari, Mäntyluoto, Lavia, Ahlainen, Merikarvia, Noormarkku sekä Ulvila. Kutsuja lähetettiin 587 kappaletta ja kutsutuista osallistui 33%. Infotilaisuudessa käytiin läpi muun muassa ikäihmisten palveluopasta, muistiasioita sekä Kela-etuuksia ja apuväline ja ravitsemusasioita.

Ikäihmisiä osallistui vuoden 2022 aikana myös 75-vuotiaille tehtäviin maksuttomiin terveys- ja hyvinvointitarkastuksiin. Terveystarkastuksen tarkoituksena on kehittää ikäihmisten palveluohjausta sekä kohdentaa terveydenhuollon resursseja toimenpiteitä asiakkaan näkökulmasta yhä koordinoitummaksi kokonaisuudeksi. Tarkastusten yhteistuloksia ei ole vielä saatavilla tätä raporttia laadittaessa.

Vapaaehtoistoiminnan keskus Liisassa järjestettiin vuoden 2022 aikana runsaasti erilaisia ikäihmisten kerhoja sekä tapahtumia, joihin osallistui yhteensä 4098 henkilöä. Uusia vapaaehtoisia Liisassa koulutettiin vuoden aikana 44 henkilöä, jotka toiminnallaan tukevat kotihoitoa sekä ikäihmisiä erilaisissa toiminnoissa. Vapaaehtoisuus myös antaa paljon hyvää tekijälleen, vapaaehtoiset itse saavat osallisuuden kokemuksia ja tuntevat itsensä tarpeelliseksi. Syntyy niin sanottu win-win-tilanne, jolloin kumpikin osapuoli voittaa. Tukikäyntejä esimerkiksi sairaalaan tai kauppaan tehtiin yhdessä vapaaehtoisen kanssa yhteensä 843 kertaa. Vapaaehtoistyöntekijöitä Liisassa oli yhteensä 370 kappaletta. Liisassa toimi myös soittorinki arkisin, joissa asiakkaita oli 41.

Porissa päivätoimintaa järjestettiin kolmessa eri yksikössä arkisin ja kerran viikossa Laviassa ja Pihlavassa. Päivätoiminta tukee kotona selviytymistä sekä myös auttaa omaishoitajaa jaksamaan.

3.4. Kaiken ikäiset porilaiset

MIELEN HYVINVOINTI

Mielen hyvinvoinnilla on vaikutusta ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja arjen haasteiden kohtamiselle. Mielen hyvinvointiin lähivuosina ovat vaikuttaneet toisiaan seuranneet globaalit kriisit. Koronapandemian aiheuttamaa huolta seurasi Ukrainan sodan aiheuttama sodan pelko ja pelko läheisten

turvallisuudesta. Ukrainan sodan seurauksena tuli huoli arjessa pärjäämisestä kohonneiden elinkustannusten seurauksena.

Mielenterveyden ongelmat ovat nousseet merkittävästi kaikissa ikäryhmissä ja ne uhkaavat varsinkin nuorten hyvinvointia. Yhä useampi Suomessa asuva kokee masennus- ja ahdistusoireita, ja mielenterveyden häiriöt ovat yleisiä. Mielenterveys on arjen voimavara, terveyttä ja toimintakykyä sekä kykyä kohdata elämän haasteita ja vaihtelevia tilanteita.

Mielen hyvinvointia on esitelty tarkemmin ylempänä olevissa ikäryhmä -kappaleissa.

LIKKUMINEN

Kaupunkilaisten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistämistä suunnitellaan ja toteutetaan monialaisesti. Yhtenä kaupungin liikkumisaktiivisuuden ja -turvallisuuden kehittämisen teemana ja myöhemmin toimenpiteinä toteutuvana työnä Porissa on käynnissä keskustan liikenneverkkosuunnitelma. Liikenneverkkosuunnitelmassa määritellään kaikkien kulkumuotojen liikenneverkkojen tavoitetilanne Porin keskusta-alueelle noin vuodelle 2040. Liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden lisäämistä suunnitelmassa tuetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä kaupunkiympäristön viihtyisyyttä kehittäville uudistuksilla. Uudistukset tähtäävät pitkälle tulevaisuuteen ja niiden vaikutukset hyvinvoinnissa todentuvat vasta toimenpiteiden toteutusten myötä. Keskustan liikenneverkkosuunnitelma on menossa hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 aikana.

Pyöräliikenteen osalta tärkeimpänä uudistuksena on suunniteltu jalankulku- ja pyöräilyväylien erottamista toisistaan. Suunnitelma on pyöräilyn osalta tärkeä askel kohti kestävämpää liikkumista ja Porin kaupunkistrategian mukaista suuntaa toimivien yhteyksien ja pyöräteiden osalta. Porissa maaston muodot, tiivis kaupunkirakenne ja laaja pyörätieverkosto tukevat jo osaltaan pyöräilykulttuuria. Pyöräilyverkon sujuvuuteen ja laatuun panostamalla voidaan pyöräilyn houkuttelevuutta lisätä merkittävästi. Tavoitteena on lisätä erityisesti lähialueilta (1-5 km säteeltä) saapuvien pyöräilijöiden määrää.

Liikenneverkkosuunnitelmassa on esitetty keskustan tärkeimmät kehitettävät jalankulkuympäristöt, ja niitä tukevat hitaan liikkumisen lohkot. Jalankulkuympäristön kehittämisessä panostetaan jalankulun turvallisuuden, sujuvuuden ja viihtyisyyden edistämiseen. Suunnitelma tähtää toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat liikkumisympäristöjen viihtyisyyteen ja kannustavat kaupunkilaisia liikkumiseen.

Viher- ja virkistysalueet, pyöräily ja jalankulku

Viher- ja virkistysalueiden merkitys elämänlaadun, liikkumisen ja rauhoittumisen näkökulmista on tullut esille viime vuosien kansainvälisten kriisien myötä. Turvallinen, lähellä sijaitseva ja moniarvoisesti virikkeellinen ympäristö on sekä yksilöiden elämänlaadun että kaupungin elinvoiman näkökulmista hyvin merkityksellinen. Porissa on useisiin kaupunkeihin verrattuna laajoja luonnonympäristöjä aivan keskustan välittömässä yhteydessä. Keskustan yhtenäiset puistoalueet, jalankulku- ja pyöräilymahdollisuuksineen mahdollistavat kaupunkilaisille sekä arkiliikuntamahdollisuuksia että kulkemista vähähiilisesti erilaisiin liikkumista tukeviin ympäristöihin.

Porilaisten mahdollisuudet nauttia kaupunkikeskustan välittömässä yhteydessä olevista laajoista viher- ja luontoalueista Porin metsässä ja Kirjurinluodolla paranivat Porin kansallisen kaupunkipuiston saamalla Ympäristöministeriön rahoituksella tehdyillä merkittäville panostuksilla keskustan ulkoilureittien

opastukseen ja esteettömyyteen. Nämä palvelut mahdollistavat kaikkien porilaisten yhtäläiset mahdollisuudet turvallisiin ja saavutettaviin luontokokemuksiin. Kansallisen kaupunkipuiston arvoihin ja kohteisiin tutustuminen helpottui Kaupunkipuiston reiteistä laaditun mobiilisovelluksen myötä. Sen avulla on mahdollista paikantaa reittejä sekä ymmärtää alueiden luontoarvoja.

Porin Jokikeskushankkeen 2. vaiheelle myönnettiin alkuvuonna 2022 liikenne- ja viestintävirasto Traficom 2,3 miljoonan euron avustus kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittämiseen. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet paranevat hankkeen myötä merkittävästi, kun rannan tukimuurin uudistaminen tuo ranta-alueelle lisää tilaa kävelylle ja oleskelulle, ja nykyinen jalankulku- ja pyörätie vapautuu pyöräilylle. Lisäksi alueen länsireunaan toteutetaan hankkeen myötä pyöräpysäköinnit noin 30 polkupyörälle, myös kaupunkipyöräasemalle on varattu paikka Taavi-sillan kupeeseen.

Porin keskustan eteläisellä laidalla sijaitsevan Keskusaukion perusparannus valmistui lokakuussa 2022. Aukion kunnostuksessa noudatettiin aukion kehittämiseksi laadittua parannussuunnitelmaa, jonka tavoitteena oli parantaa alueen kuljettavuutta ja oleskelumukavuutta. Alueelle lisättiin muun muassa penkkejä, polkupyörätelineitä ja kasvillisuutta, myös esteettömyyttä ja valaistusta parannettiin.

Maksa mitä haluat -päivinä Porin kaupungin kulttuuri- ja liikuntapalveluissa asiakas sai itse päättää sisäänkäyntimaksunsa hinnan. Päivien tavoitteena oli saada asukkaita liikkeelle ja tutustumaan Porin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin. Joukkoliikenne oli myös mukana Maksa mitä haluat -päivässä.

TERVEELLISET ELINTAVAT

Porin perusturvan yhteistoiminta-alueella toteutettiin PAKKA-toimintamallin mukaiset alkoholin ostokoeket. Isommissa alkoholin vähittäismyyntipisteissä ikärajavaltvonta on tehokkaampaa kuin pienemmissä myyntipisteissä, kuten huoltoasemilla ja kioskeissa. Koeostoyrityksistä 27% toteutui ilman, että koeostajan tarvitsi todistaa ikäänsä, vuonna 2019 yrityksistä toteutui vain 13 %.

OSALLISUUS JA AKTIIVISUUS

Kulttuuripalvelut

Vaikuttaviksi todettuja, osallisuutta edistäviä keinoja kulttuuripalveluissa olivat esimerkiksi kuntalaisten luo viedyt hakeutuvat kulttuuripalvelut, lähipalveluina järjestettävät kulttuuripalvelut, erilaisille kohderyhmille räätälöidyt kulttuuripalvelut, taloudellisia osallistumisen esteitä poistavat ratkaisut sekä asiakasraadit.

"Hae kulttuuriresepti ja nauti elämys, saat kulttuurikaverin mukaan." Uutena toimintamuotona kulttuuriyksikkö osallistui yhteistyökumppanina Satasairaalan Satakulttuuria-hankkeen kulttuuriresepti- ja kulttuurikaverikokeiluun. Pilotoinnissa maksuttomia kulttuurireseptejä oli jaossa kaikille, joilla oli haasteellinen elämäntilanne. Kulttuurireseptin sai esimerkiksi Satasairaalan OLKA-pisteestä. Kulttuurireseptillä ihmisiiä kannustettiin lähtemään mukaan hyvin matalalla kynnyksellä. Kulttuurireseptit oli tarkoitettu kahdelle henkilölle, sillä kokemuksen jakaminen on hyvästä. Ellei itsellä ollut sopivaa henkilöä, mukaan saattoi ottaa kulttuurikaverin. Kulttuurikaverit ovat koulutettuja vapaaehtoisia, joita oli mahdollista tiedustella esimerkiksi Vapaaehtoistoiminnan keskus Liisasta. Kokeilun taustalla oli tutkittu tietä siitä, että kulttuurin ja taitteen kokemukset vähentävät yksinäisyyttä ja syrjäytymistä sekä lisäävät tutkitusti hyvinvointia, onnellisuutta ja voimavaroja elämässä. Kulttuuriyksiköstä mukana pilotoinnissa olivat Porin museot ja Pori

Sinfonietta. Kokeilu toteutettiin ajalla toukokuu – joulukuu 2022. Tänä aikana jaettiin yhteensä 403 kulttuurireseptiä, joista käytettiin 109 kpl. Porin museoissa vierailtiin 65 reseptillä ja Pori Sinfoniettan syyskauden konserteissa 37 reseptillä. Kulttuurireseptiä käyttäneiltä kootussa kirjallisessa palautteessa vastaajat olivat mm. sitä mieltä, että kulttuurielämys toi iloa ja piristystä elämään, virkisti sekä herätti kiinnostuksen osallistua kulttuuritoimintaan jatkossakin.

Itä-Porin lähiöhanke Kulttuuriviritin kohdistui erityisesti Väinölä - Koiviston ulkoilupuisto - Sampola -alueelle. Kulttuuriviritin painopisteiksi muodostuivat Koiviston ulkoilupuiston ja sen keskellä sijaitsevan entisen lyhytaaltoaseman kehittäminen kulttuuritilaksi sekä Itätuulen oppimis- ja liikuntakeskuksen muuttaminen koulukäytöstä laajemmin alueen asukkaiden hyvinvointia tukevaksi monitoimitaloksi. Lisäksi Väinölään toteutettiin yhteisöllinen taiteellisesti muotoiltu puutarhateos Kasvava maalaus. Pihlavan lähiöhanke Viherpolun painopisteinä oli Pihlavan Puistotori -suunnitelman, valmistui joulukuussa, ja Pihlavan virkistysreittien kehityssuunnitelman toteuttaminen. Molempien suunnitelmien osalta toteutettiin osallistavia toimenpiteitä ja suunnitelmista viestittiin tavalla, joka paransi alueen mainetta. Asukkailta ja alueen eri toimijoilta saadun palautteen mukaan toiminta oli vaikuttavaa ja sysäsi liikkeelle muitakin alueen kehittämiseen tähtäviä prosesseja. Hankkeessa toteutetut toimet loivat viihtyisyyttä, paransivat Pihlavan mainetta sekä toivat taidetta ja kulttuuria lähiömiljööseen.

Kirjastokäynnit kaupunginkirjastossa kasvoivat 10 % edellisvuoteen verrattuna, lainaus ei vielä palannut koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Kaupunginkirjaston toimipaikkaverkossa tapahtui muutoksia vuonna 2022, Puuvillan kirjasto sulkeutui, Käppärän kirjasto muutti Vähärauman monitoimitalon yhteyteen muuttuen Vähärauman kirjastoksi ja Reposaaressa kirjaston remontti aloitettiin. Vähärauman kirjaston avautuminen paransi Länsi-Porin alueen kirjastopalveluja merkittävästi. Pääkirjaston tilojen osalta aloitettiin tarvekartoitus, johon osallistettiin kuntalaisia ja kirjastohenkilökuntaa laajasti. Pääkirjaston tilojen kunto aiheutti haasteita kirjastopalvelujen toteuttamiselle vuonna 2022. Yhteiskunnan digitalisaatiokehitykseen ja kuntalaisten kysyntään vastattiin lisäämällä kirjaston digiopastustarjontaan yksilöopastusta. Digiopastukseen liittyen tehtiin yhteistyötä myös Porin seudun kansalaisopiston kanssa. Musiikkikirjastopalvelujen monipuolistamisessa ja laajentamisessa onnistuttiin hyvin ja palvelujen käyttö lisääntyi. Monikielisten asiakkaiden huomiointia kirjastopalveluissa edistettiin monin toimenpitein.

Museopalveluissa Porin taidemuseon ja Satakunnan Museon lisääntynyt yhteistyö toi mukanaan uusia palvelumuotoja ja enemmän näkyvyyttä museopalveluiden kokonaisuudelle. Porin taidemuseon vuotta leimasi kesällä 2022 tapahtunut tulipalo, jonka aiheuttamat vahingot rajoittivat näyttely- ja yleisöyön volyymia ja toteutustapoja pienentämällä käytettävissä olevia toimintatiloja. Tilanne vaikutti myös kävijäkemuksiin ja kävijämäärä laski edellisvuosiin verrattuna. Pienistä tiloista huolimatta sisältöjen tuottamisessa onnistuttiin hyvin, myös uusia toimintatapoja luotiin. Näyttelykohtainen palaute, samoin kuin palaute erilaisista osallistavista tapahtumista ja tilaisuuksista oli kiittävä. Tilaongelmaan haettiin helpotusta avaamalla työpajatila laajemmin yleisöjen käyttöön, mikä tuotti samalla uudenlaisen onnistuneen omatoimityöpajakonseptin. Ryhmävierailuja tehtiin myös Porin original galleriaan. Suppeiden näyttelyiden kompensoimiseksi taidemuseon pääsylippujen hinnat puolitettiin. Satakunnan Museon suosio on palautunut koronapandemiaa edeltävien vuosien tasolle, samalla myös digitaalisten palvelujen merkitys ja tarve, esimerkiksi etäluennot, on kasvanut. Museon näyttelytoiminta sai vuoden aikana lisäresursseja, mikä näkyy monipuolisempina ja vaikuttavampana näyttelytoimintana. Asiakaspalautteen perusteella Satakunnan Museon ja Rosenlew-museon sota-aiheiset näyttelyt autoivat yleisöä käsittelemään Ukrainan sotaan liittyviä tunteita ja huolia, mikä nosti hyvin esille museotoiminnan merkityksen henkisen kriisinkestävyyden kannalta.

Pori Sinfoniettan kevätkauden 2022 toimintaan tuli vielä muutoksia koronapandemian vuoksi, mutta syyskausi toteutui jo suunnitellusti. Yleisön toimintatapa on muuttunut pandemian jälkimainingeissa, mikä on nähtävissä myös valtakunnallisesti, asiakkaat tekivät lipunostopäätöksen viime hetkellä ja ennakkomyynti oli entistä vähäisempää. Verkkokonsertit ja sosiaalisen median kanaville tuotettu sisältö keräsivät paljon seuraajia ja kuulijoita. Kaupunginorkesteri perusti yleisöryhmän, jonka tarkoituksena on kehittää orkesterin yleisötyön suunnittelua ja toteutusta, esimerkiksi suunnitella yleisötyötuotantoja palvelutaloihin, päiväkoteihin, kouluihin, kirjastoihin ja kauppakeskuksiin. Orkesteri myös toteutti yleisötyöviikon sekä keväällä että syksyllä. Kaupunginorkesterin yleisötyö on maksutonta, erityisille kohde- ja ikäryhmille tai kaikille kuntalaisille suunnattua palvelua. Vuoden 2022 yleisötyötapahtumista erityisen onnistunut oli syyskuussa tyhjillään olevissa liiketiloissa kauppakeskus Isokarhussa toteutetut yllätykselliset Ars Pori X Pori Sinfonietta – Terry Riley: In C -teoksen esitykset, joihin osallistui yhteensä noin 1 200 kokijaa. Esitykset saavuttivat uutta yleisöä matalalla kynnyksellä mm. siksi, että ne ajoittuivat lounastauolle tai heti työajan jälkeen. Tapahtuma palkittiin Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n yleisötyöpalkinnolla.

Kaupunkiympäristön suunnitteluun osallistuminen

Porilaisten osallisuutta virkistysympäristöjen kehittämiseen tutkittiin Porin kansallisen kaupunkipuiston kehittämissyhteistyössä esimerkiksi porilaisten lastenkulttuurin toimijoiden sekä kansallisten luontoasian-tuntijoiden kanssa. Pitkän tähtäimen kehittämistyötä jatketaan edelleen ja tavoitteena on päivittää Hoito- ja käyttösuunnitelma sekä ajankohtaiset viherverkostoselvitykset. Kaupunkiympäristöjen pitkän tähtäimen suunnitteluun osallistumiseen kutsutaan kaikkia porilaisia. Tärkeää on erityisesti nuorten kutsuminen mukaan oman tulevaisuutensa ympäristöjen kehittämiseen ja ympäristön kehittämisen suuntaan ja painopisteisiin vaikuttamiseen.

Vähärauman uusi monitoimitalo valmistui suunnitellusti heinäkuun 2022 lopulla. Talon ensimmäiset käyttäjät saapuivat elokuun puolivälissä, kun koulu aloitti toimintansa vahvasti osallistamalla toteutetuissa tiloissa. Kirjaston sekä suun terveydenhuollon palvelut aukesivat monitoimitalossa syyskuussa.

Kauppatorin yleissuunnitelmasta avattiin kaikille avoin palautekysely ja lisäksi yleissuunnitelma lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle päätöksentekoeleimiin ja sidosryhmille. Suunnitelmaan pääsi tutustumaan myös Porinassa virtuaalilasien kautta, joita pidettiin erittäin hyvänä ja konkreettisena tapana esitellä kokonaisvaltaisesti keskeisen alueen muutosta. Kaupunkilaiset kiittelivät kaupungin rohkeutta käyttää uusia tapoja suunnitelmien esittelyssä.

Kaupunkikeskustan kehittämisessä vuorovaikutus ja keskustelut sekä kaupunkilaisten ja sidosryhmien osallistuminen on keskeisessä roolissa. Perinteiseen osallistamisen malliin on kehittämishankkeiden (muun muassa UrbCulturalPlanning ja iPlace) kokeiluissa haettu vuonna 2022 uudistuksia. Toimialojen yhteistyönä kokeiltiin ja otettiin käyttöön yhteisen toiminnan malli, jossa olennaista on aktiivinen vuoropuhelu, yhteistyö sekä yhteisen toimijuuden vahvistaminen. Kaupunkikeskustan kehittämisessä on vuonna 2022 ylläpidetty myös alueellisten yhteistyöryhmien yhteydenpitoa. Alueellisiin yhteistyöryhmiin on osallistunut toimijoita elinkeinoelämästä, kiinteistön omistajista ja yhdistyksistä sekä kaupunkilaisia ja muita alueen aktiivisia toimijoita. Alueelliset yhteistyöryhmät ovat järjestäytyneet jokirannan alueella Jokikeskuksen merkeissä ja ydinkeskustassa iPlace -hankkeen paikallisen toimintaryhmän muodossa. Alueellisten yhteistyöryhmien toimintaa tullaan jatkamaan ja niiden toimintaa kehitetään edelleen.

Yhteisen toiminnan mallin lisäksi myös verkostoitumisen edistämiseksi toteutettiin kaupunkikeskustassa vuonna 2022 toimenpiteitä. Näistä merkittävimpinä ovat Kaupunkifoorumit sekä Ars Pori Megastore 2022 yhteydessä kaupunkilaisten käyttöön avattu Kaupunkiolohuone kauppakeskus IsoKarhuun.

Kauppatorin yleissuunnittelutyön yhteydessä panostettiin myös kaupunkilaisten osallistamiseen. Yleissuunnitelman yhteydessä järjestettiin vuorovaikutustilaisuus ja kauppatorin yleissuunnitelmaa esiteltiin tarinakartan sekä virtuaalimallin avulla. Virtuaalimallin avulla kaupunkilaisille tarjottiin mahdollisuus tutustua virtuaalilasien avulla uudistuvaan kauppatoriin.

Porisuhde -kampanja

Porin vuoden 2022 markkinoinnin eli Porisuhde-kampanjan pääkohderyhmänä olivat asukkaat: sekä jo täällä olevat kuin muualta mahdollisesti muuttavat. Porisuhdeneuvoja Luukkone esitteli erilaisia Porisuhdeita sekä toi esiin Porisuhteen tärkeimmät kulmakivet kahdessa 5-videojakson kokonaisuudessa kevään ja kesän 2022 aikana. Yyteri esiteltiin Porisuhde-videoissa ainutlaatuisena Porisuhteen kulmakivenä ja näin matkailijat huomioitiin kohderyhmänä Porisuhde-kampanjassa. Myös Yyterin maksuton bussi pääsi Porisuhdeneuvoja Luukkosen videotervehdykseen. Porisuhde-videot keräsivät hurjan suosion valtakunnallisesti: yhteensä yli 8 miljoonaa katselukertaa vuoden 2022 aikana.

Osallistuva budjetointi

Rakkaudella porilaisille -hyvinvointiraha on vakiinnuttanut toimintansa ja kaupunkilaiset ovat ottaneet sen omakseen. Vuonna 2022 toteutettiin 26 hanketta, joista osa oli edellisiltä vuosilta koronan vuoksi siirrettyjä. Vuoden 2022 teemana oli "siltoja porilaisten välille, yhteisöllisyys, sekä hyvän mielen tekoja toisille, samalla myös hyvää mieltä itselle". Lisäksi osa hyvinvointirahasta käytettiin nuorten hyvinvoinnin edistämiseen teemalla Rakkaudella porilaisille nuorille. Nuorten hyvinvointirahalla järjestettiin 7 erilaista nuorten ja aikuisten yhdessä suunnittelemaa ja toteuttamaa hanketta.

Kaupunkilaisten muu osallistaminen

Kulttuuriopiskelijoille järjestetyssä työpajassa selvitettiin, millaista omaa tilaa opiskelijat kaipaavat keskustaan. Työpajassa nousseita ajatuksia hyödynnettiin syksyllä avatussa Kaupunkiolohuoneessa, joka on kaikille kaupunkilaisille avoin yhteisöllinen tila, jossa eri toimijat voivat järjestää tapahtumia. Kaupunkiolohuoneen päivittäinen kävijämäärä oli yli 200 henkilöä aina, kun siellä järjestettiin iltatapahtumia.

Porin ensimmäinen Kaupunkifoorumi järjestettiin syksyllä ja sen aiheena oli kaupunkikulttuuri ja keskustan kehitys. Loppuvuonna järjestettiin toinen kaupunkifoorumi, jonka aiheina olivat liikenneverkkosuunnitelma, pääkirjaston peruskorjaushanke ja tiedolla johtaminen. Kummallakin kerralla kävijöitä oli yli 50 ja osallistujapalautteen mukaan tällaisia tapahtumia on kaivattu. Avointa keskustelua läpinäkyvästi esitetyistä aiheista pidettiin hyvänä uutena toimintatapana.

Tammikuussa jatkettiin loppuvuonna 2021 alkaneita palvelualueiden asukastilaisuuksia, joissa asukkaat pääsivät osallistumaan strategian uudistamiseen.

Vuoden 2022 aikana toteutettiin laajasti erilaisia kyselyitä asukkaille ja kohderyhmille:

Liisantorin luistelualueen mailallisten ja mailattomien käyttäjien kysely kevät 2022: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/luistelijoille-suunnattu-kysely-liisantorin-mailattoman-ja-mailallisen-k%C3%A4yt%C3%B6n-kokemuksista/23/02/2022/>

Porisuhdeneuvoja Luukkose palautekysely: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/porisuhdeneuvoja-luukkone-ker%C3%A4nnyt-l%C3%A4hes-25-miljoonaa-katsojaa-palautekysely-nyt-k%C3%A4ynniss%C3%A4/25/02/2022/>

Joukkoliikennekysely Meri-Porin koululaisille: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/syksyll%C3%A4-sujuvampia-koulumatkoja-joukkoliikenteell%C3%A4-meri-porissa/15/03/2022/>

Nuukuusviikon vinkit (jäteneuvonta): <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/nuukuusviikolla-kohtikest%C3%A4v%C3%A4mpi%C3%A4-tekstiilivalintoja-jaa-oma-nuukailuvinkiksi/14/04/2022/>

Järjestöjen kokemuksia järjestö-kunta -yhteistyöstä, sekä toteutetun avustusuudistuksen nykytilasta ja tulevaisuuden kehittämiskohteista: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/avustusuudistus-tehty-kehitt%C3%A4misty%C3%B6-jatkuu-vastaa-kyselyyn/12/04/2022/>

Pihlavan torialueen yleissuunnitelman lähtötietokysely: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/osallistu-pihlavan-kehitt%C3%A4miseen-poris-avaa-ovensatoukokuussa/05/05/2022/>

Asukkaiden mielipiteitä kaupungin teknisistä palveluista: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/porissa-selvitet%C3%A4%C3%A4n-asukkaiden-mielipiteit%C3%A4-kaupungin-tekisist%C3%A4-palveluista-osallistukyselyyn/09/05/2022/>

Porin kauppatorin yleissuunnitelma 2022: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/porin-kauppatorin-yleissuunnitelma-on-valmistunut-palautekysely-avoinna/22/06/2022/>

Kokemuksia pääkirjaston tiloista ja käytöstä, sekä tarpeita ja toiveita tulevaisuuden kirjastolle: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/vastaa-s%C3%A4hk%C3%B6iseen-kyselyyn-ja-vaikuta-porinp%C3%A4%C3%A4kirjaston-suunnitteluun/10/08/2022/>

Porin kaupungin kiertotalouden tiekartan asukaskysely: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/millainen-onsinun-resurssiviisas-porisi-kuntalaisten-%C3%A4%C3%A4ni-kuuluviin-kyselyn-avulla/18/08/2022/>

Satakunnan museo keräsi mielipiteitä tulevien näyttelyiden aiheista: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/millaisia-n%C3%A4yttelyit%C3%A4-sin%C3%A4-haluaisit-kokea/27/10/2022/>

Pihlavan torin yleissuunnitelmaluonnosten palautekysely: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/kommentoi-pihlavan-puistotori-suunnitelmaa-ja-osallistu-yleis%C3%B6tilaisuuteen/25/10/2022/>

Porin lukion korkeakoulu- ja työelämäkysely: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/porin-lukion-korkeakoulu-ja-ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4kysely/01/11/2022/>

Satakirjastojen asiakaskysely, kerro mielipiteesi käyttämäsi kirjaston palveluista: <https://www.pori.fi/uutinen/yleinen/kerro-mielipiteesi-kirjaston-palveluista-voit-voittaa-ipad-tabletin/21/11/2022/>

Lisäksi toteutettiin palautekyselyt lasten turvallisuustalosta ja Kirjurinluodon leirintäalueesta, sekä nuorten viestintäkysely ja opiskelijoiden verkkosivukysely. Viestintäkyselyjä käytetään mm. opiskelijoille kohdenetun viestinnän kehittämisessä. Myös toimialat ovat toteuttaneet erilaisia asiakastietokyselyitä.

Asukasraadit

Kaupungissa on havaittu tarve asukasraatien entistä monipuolisempaan hyödyntämiseen. Osittain koronapandemian vuoksi raatien toiminta ei ole vielä päässyt vauhtiin, sillä asukkaiden halu osallistua yleisötapahtumiin oli vielä varovaista. Kaupungissa toimii vaikuttamistoimieliminä vanhus- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuusto, joiden tehtäviin kuuluu osittain samoja asioita mitä asukasraadeillakin tavoitellaan.

Porissa toteutettuja asukasraateja 2022:

- Satakunnan Museo
 - Lempin päivän laputus, 24.11.2022, klo 17–19. Raatiin kutsuttiin Satakunnan Museon Ystävät ry:n jäsenet. Osallistui 16 henkilöä. Raadin aiheena: Rosenlew-museon perusnäyttelyn sisällön arviointi, yhteinen tutustuminen näyttelyyn ja mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä, mitä haluaa säilytettävän ja mitä ei, tulevaa uutta perusnäyttelyä varten. Mieli-piteen ilmaisu mahdollista eri tavoin, mm. värilapuilla.
- Ikäystävällinen Pori -hanke (kohderyhmänä +75-vuotiaat)
 - Hanke järjesti kahden päivän mittaisen kansalaisraadit Porissa 9. -10.3.2022. Tapahtumaan oli ilmoittautuminen ja osallistujille tarjottiin lounas päivien aikana. Osallistujia oli 21 henkilöä. Raadin aiheina olivat: ikäystävällisyys, iäkkäiden yksinäisyys, ikäystävällinen liikunta ja muut esiin nousseet asiat.
 - Hanke järjesti iäkkäiden yhden päivän kestävän vaikuttamispäivän Porissa 5.10.2022. Kyseessä oli Pop-up tyyppinen päivä, ikääntynyttä kannustettiin tulemaan paikan päälle kertomaan oma mielipide, ehdotus tai toive teemalla: Millainen on Sinun ikäystävällinen asuinpaikkasi? Päivän aikana osallistujille oli kahvitarjoilu. Osallistujia oli 20 henkilöä.

Yhdistysyhteistyö

Kaupungin ja yhdistysten sekä seurojen välistä yhteistyötä edistettiin vuoden 2022 aikana suunnitelmallisesti. Kaupungilla on monia yhteistyön muotoja alueella toimivien yhdistysten kanssa, kuten avustustoiminta, kumppanuusmenettely, tilamahdollisuudet, tapahtumayhteistyö, yhdistystilaisuudet sekä neuvonta ja viestintä. Kulloisestakin kokonaisuudesta tai sen osasta vastasi nimetty vastuuhenkilö tehtäväkuvansa mukaisesti. Toimialojen yhteyshenkilöiden lisäksi yhdistysyhteistyöhön nimettiin kaupungin yhdistysyhteyshenkilö. Tällä tavoiteltiin kaupungin suunnasta ajantasaista saavutettavuutta, viestinnän sujuvuuden ja neuvontapalvelun edistämistä sekä toiminnan kokonaisuuden koordinoinnin kehittämistä. Yhdistysten ja kaupungin yhteistyötä vahvistamaan luotiin toimintamalli, joka tarjoaa raamit suunnitelmalliselle ja jäsenneuvontalle yhteistyölle. Toimintamallin varsinaiseen toteuttamiseen päästään vuoden 2023 aikana.

Käytössä olevat avustusmuodot muodostavat kattavan kokonaisuuden ja tarjoavat sekä järjestöille ja yhdistyksille että muille toimijoille ja yksityishenkilöille mahdollisuuden erilaisten avustusten hakemiseen. Vuoden 2022 lopussa avustusperiaatteita päivitettiin vuoden 2021 vähäisiä päivityksiä laajemmin saadun käytännön kokemuksen perusteella.

Avustusuudistuksen myötä järjestöjen ja kaupungin arvostus toinen toisiaan kohtaan sekä myönteinen ilmapiiri on lisääntynyt. Avustusuudistusta kiitellään, mutta samalla tunnustetaan kehittämiskohteita. Kehittämistyölle on vahva tahtotila niin järjestöjen kuin kaupungin osalta. Järjestöt ovat kehittäneet omaa toimintaansa vastatakseen paremmin uusiin haku- ja raportointivaatimuksiin, ja kaupunki luo rakenteita hyvän yhteistyön toteuttamiseksi. Oman hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyönsä toteuttamiseen järjestöt toivovat apua ja tukea kaupungilta. Järjestöjen osallisuuden lisääminen ja järjestöjen ja kaupungin välisen vuoropuhelun kehittäminen koetaan tärkeäksi asiaksi, ilmenee vuonna 2022 tehdyn avustusuudistusta käsitelleen kyselytutkimuksen tuloksista.

Vuonna 2022 avustusmäärärahat kasvoivat hieman, sillä monivuotisten kumppanuussopimusten solmimista yhdistysten kanssa jatkettiin. Vuoden lopussa kaupungilla oli 16 kumppaniyhdistystä. Lisäksi hankkeavustusten määräraha kaksinkertaistettiin, koska yhdistysten toteuttamia hankkeita haluttiin mahdollistaa enemmän. Toiminta-avustusten määrärahoja puolestaan vähennettiin ja määrärahaa allokoitiin enemmän kumppanuussopimuksiin.

Vuonna 2022 valmistauduttiin hyvinvointialueuudistukseen. Uudistus aiheutti epätietoisuutta, sillä ei tiedetty miten se tulee vaikuttamaan kaupungin ja yhdistysten välisiin kumppanuuksiin, yhdistyksille maksettaviin avustuksiin ja yhdistysten toimintaedellytyksiin.

Harrastaminen

Kohonneet elinkustannukset ovat vaikuttaneet kaiken ikäisten harrastamiseen, koska perheet ovat joutuneet priorisoimaan kuluttamistaan kohonneiden elinkustannusten seurauksena.

Maksa mitä haluat -päivinä Porin kaupungin kulttuuri- ja liikuntapalveluissa asiakas sai itse päättää sisäänpääsymaksunsa hinnan. Päivien tavoitteena oli saada asukkaita liikkeelle ja tutustumaan Porin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin, myös joukkoliikenne oli mukana. Maksa mitä haluat -päivistä on saatu porilaisilta erittäin myönteistä palautetta.

TURVALLINEN JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

Ilmanlaatu

Vuonna 2022 Porin ilmanlaatu oli pääosin hyvää tai tyydyttävää. Kevään katupölykaudella mitattiin vilkkaan ajoneuvoliikenteen sekä pakkasten kuivaamien katujen myötä ajoittain korkeita hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia. Mitatut pitoisuudet olivat pääosin matalia, mutta keväällä katupöly, kesällä kaukokulkeuma ja loppuvuonna kiinteistöjen puun pienpoltto nostivat pitoisuuksia hetkellisesti korkeiksi.

Teollisuuden ja energiantuotannon päästömäärät nousivat vuonna 2022 hieman kahteen edellisvuoteen verrattuna, mutta ne olivat edelleen maltilliset. Kokonaispäästömäärän nousuun vaikutti pääasiassa Fortum Power and Heat Oy:n Meri-Porin voimalaitoksen siirtyminen tehoeservistä takaisin sähkömarkkinoille.

Ilmatieteenlaitos selvitti mallintamalla, minkälaisia vaikutuksia eri päästölähteillä on paikalliseen ilmanlaatuun Porissa. Leviämismallinnuksessa olivat mukana autoliikenteen, energiantuotannon, teollisuuden, laivaliikenteen, Mäntyluodon ja Tahkoluodon satamatoimintojen sekä kiinteistökohtaisen lämmityksen

päästöt (ulkoilman typpidioksidi, typen oksidit, pienhiukkaset, hengitettävät hiukkaset, rikkidioksidi, 13 metallia ja PAH-yhdisteisiin kuuluva bentso(a)pyreeni) sekä niiden alueellinen jakauma.

Tulosten perusteella voitiin arvioida, että ilmanlaatu on valtaosassa Porin kaupunkia pääsääntöisesti hyvää. Alueen ilmanlaatuun vaikuttavat merkittävimmin autoliikenteen typenoksidipäästöt, katupöly, asuinrakennusten puunpoltto sekä pienhiukkasten kaukokulkeuma. Pitoisuudet pienentyvät nopeasti etäisyyden kasvaessa vilkkaimmista liikenneväylistä, energiantuotanto- ja teollisuuslaitoksista ja satama-alueilta. Energiantuotantolaitosten, teollisuuden ja laivaliikenteen päästöjen vaikutus Porin ilmanlaatuun oli pieni. Laitosten päästöt vapautuvat pääsääntöisesti korkeista piipuista, jolloin ne leviävät ja laimenevat tehokkaasti eivätkä heikennä ilmanlaatua hengityskorkeudella.

Illanlaadun vertailuarvoihin nähden typpidioksidi- ja hiukkaspitoisuuksien raja-arvot alittuvat Porissa. Pienhiukkaspitoisuuksille annetut ohjearvot ylittyvät. Ne ovat suurimmillaan vilkasliikenteisten väylien varsilla, Porin keskustassa ja tiiviisti rakennetuilla asuinalueilla. Hengitettävien hiukkasten vuorokausiohjearvo ylittyy valtateiden 2 ja 8 varsilla Porin keskustan kohdalla liikenteen nostattaman katupölyn vuoksi. Rikkidioksidi- ja metallipitoisuudet alittavat selvästi ilmanlaadun vertailuarvot. Bentso(a)pyreenin pitoisuudet ylittävät tavoitearvon pientaloalueilla ja jatkossa pitoisuuksia olisi selvityksen perusteella suositeltavaa seurata ilmanlaadun mittausten avulla.

Asukkaat altistuvat korkeimmille typen oksidien ja hiukkasten pitoisuuksille ohikulkuteiden varsilla sekä bentso(a)pyreenin pitoisuuksille asuinalueilla. Altistuminen on isoimpien liikenneväylien varsilla suurempaa kuin keskustassa.

Luontoympäristö

Tutkimus on osoittanut porilaisten kokemia ja arvostamia luontoympäristöjä sekä niiden hyvinvointivaikutuksia (mm. Nukki 2020). Porilaiset kokivat luonnon hyvinvointivaikutuksia keskustan lähivirkistysalueiden Kirjurinluodon ja Porin metsän lisäksi asuinalueiden lähellä sijaitsevilla luontoalueilla ja Yyterin sekä merellisen Porin luontoalueilla. Erityisesti kaupungin lähiviheralueet mahdollistavat kaupunkilaisille harrastus ja virkistysympäristöjä, jotka ovat vähähiilisesti kulkien saavutettavissa sekä käytössä ympäri vuorokauden ja vuoden. Hiihtoharrastajilta on tullut paljon kiitosta Porin metsän tykitetyn lumen säilöntäkokeilusta, joka on mahdollistanut paremmat hiihtoharrastusmahdollisuudet Porissa.

Asuinympäristö

Kaupunkilaisten mahdollisuudet erilaisista ympäristön hyvinvointivaikutuksista nauttimiseen ovat parantuneet Porin kansallisen kaupunkipuiston koordinoimissa, kaupungin eri toimijoiden yhteiskehittämisen periaattein toteuttamissa, ympäristörakentamisen suunnitteluhankkeissa. Monen hallintokunnan suunnittelijoiden osallistuminen paransi ympäristön moniarvoista kehittämistä ja hyödyntämistä ottamalla kehittäväällä otteella huomioon moniarvoisesti tärkeän alueen merkityksiä. Näitä ovat esimerkiksi kaupunkilaisten viihtyisyys ja kokemuksellisuus, alueen käytettävyys ja esteettömyys. Yhteissuunnittelu kohdistui Porin kansallisen kaupunkipuiston alueisiin, erityisesti Porin metsässä. Yhteissuunnittelun kautta oli mahdollista sovittaa suunnitteluun erilaisia tavoitteita porilaisille tärkeiden kulttuuriympäristöjen omaleimaisuudesta ja kokemuksellisuudesta kansallisesti korostuneeseen eri ikäryhmien huoleen ympäristöjen luonnon tilan parantamisesta ja globaaleihin haasteisiin liittyviin tulevaisuuden ja jatkuvuuden uskon kysymyksiin.

Klasipruukin uusi asuinalue sai keväällä 2022 leikkipaikan, jonka teema rakentui Klasipruukin alueen ja sen lasitehtaan historian ympärille. Leikkipaikan oheen on aloitettu toteuttamaan vuoden 2022 loppupuolella kuntoilualuetta kuntoilulaitteineen, pingis- ja piknikpöytineen. Edelleen Porin kiertoliittymiin toteutetut taideteokset keräävät positiivista palautetta ja huomiota muun muassa sosiaalisessa mediassa.

Virkistyskohteet

Yyteri on porilaisten tärkeimpiä virkistyskohteita ja kaikki alueelle suunnatut parannukset toimivat myös paikallisten hyvinvointia tukevana. Kesäisin Yyteri on rantakohde, mutta ympärivuotisesti ja aluetta laajemmin tarkasteltuna, ennen kaikkea luontokohde. Viimeisten vuosien aikana Yyterissä on tehty mittavia uudistuksia niin perusinfraan parantamiseksi kuin uusien toimintojen osalta. Vuoden alussa valmistui uusi lankonki ja näköalatasanne rannan pohjoispuolelle, Herrainpäiville. Lähes 300 metriä pitkä esteetön lankonki lisää kävijäkokemusten yhdenvertaisuutta Yyterissä. Reitti oli erittäin suosittu retkeilykohde, kuten myös elokuussa 2021 käyttöön otettu Munakarinsäikän tulentekopaikka. Syksyllä avattiin uusi pyörälenkki, Karhuluodon kierros. Kierros on noin 10 kilometrin pituinen rengasreitti, ja ajettavissa peruspyöräilytaidoilla esimerkiksi maasto- tai läskipyörällä.

Yyteriin kulki kesällä paikallisliikenteen lisäksi keskustasta maksuton Yyteri-bussi, joka paransi alueen saavutettavuutta myös ei-autoilevien joukossa. Yyterin kävijämäärissä nähtiin vuoden 2022 osalta n. 30% laskua, kun koko vuoden kävijämääräksi laskettiin 257 000 henkilöä. Ulkomaille suuntautvan matkailun lisääntyminen ja inflaatio vaikuttivat odotetusti siihen, ettei koronan aikaisiin kokonaiskävijämääriin päästy. Kesäsesongin aikana tehtiin toisaalta kuitenkin uusi päiväkohtainen ennätys, 12 483 kävijää. Luvut perustuvat neljään Yyterissä käytössä olevaan laskuriporttiin.

Kaupungin työllisyyspalveluiden Luontopaja on edelleen kunnostanut Porin Karhureittiä (Ahlainen, Noor-markku, Joutsijärvi). Meneillään on jatkuvasti useita rakenteiden uusimis- ja kunnostustöitä. Karhureitin yleisökäyttö on arviolta noin viisinkertaistunut korjaustoimien, median näkyvyyden ja korona-pandemian takia. Kävijälaskurin datan mukaan pelkästään Joutsijärven reitillä liikkui vuonna 2022 noin 50 000 kävijää (vuonna 2021 noin 10 000 kävijää). Karhureitin yhteispituus on noin 150 km ja se pitää sisällään noin tuhat rakennetta. Erilaisia tuli- ja taukopaikkoja on yhteensä 33 kpl, joihin Luontopaja on vuonna 2022 toimittanut yhteensä noin 150 kiintokuutiota polttopuita.

Meri-Porin luontoreitistöllä liikkui arviolta 40 000–45 000 kävijää. Koronaepidemia vuoksi ohjattuja luontoretkeä ja -tapahtumia oli edelleen vähemmän kuin koronaa edeltävinä vuosina. Koronatilanne laski myös osaltaan ainakin joidenkin tapahtumien osallistujamääriä. Toisaalta koulut ja päiväkodit sekä asukasyhdistykset, kaveriporukat ja työyhteisöt lähtivät mukanaan joka keväisiin lähiympäristön viihtyisyyttä lisääviin siivoustalkoisiin jopa korona-aikaa edeltäneitä vuosia aktiivisemmin. Valtaosa roskien kerääjistä, noin 4 300, oli lapsia ja nuoria. Aikuisista porilaisia 280 henkilöä koki yleisten alueiden siisteyden siinä määrin tärkeäksi, että he osallistuivat talkoisiin.

Kaupunkiympäristö

Teknisellä toimialalla valmisteltiin kevään ja kesän aikana selvitystä Porin katujen talvikunnossapidosta ja sen kehittämistä. Selvityksessä käytiin läpi mm. toimialan kalusto- ja henkilöstöresursseja, tasoeroa muihin kaupunkeihin nähden sekä toimintasuunnitelmaa tuleville vuosille.

Kaupunki kehittää parhaillaan keskustan jalankulku- ja pyöräily-ympäristöä jokirannassa, kauppatorilla ja Keskusaukiolla. Keskusaukion viihtyisyyttä ja käytettävyyttä parantavat toimenpiteet saatiin valmiiksi loppuvuodesta 2022 ja Jokikeskuksen osalta syksyllä 2022 aloitettiin Rantamakasiinirakennuksen itäpäädyistä Taavi-sillalle ulottuvan alueen eli 2. vaiheen toimenpiteiden toteutukset. Kauppatorin osalta keski-tyttiin yleissuunnitelmatyön valmisteluun ja siihen liittyvien lisäselvitysten toteutuksiin.

Viihtyisän ja turvallisen elinympäristön kehittäminen on keskustan elävöittämisen kannalta yksi tärkeimmistä osa-alueista ja siihen liittyvää suunnittelua edistettiin myös keskustan liikenneverkko-työn ja keskustan kehittämisohjelman valmistelussa.

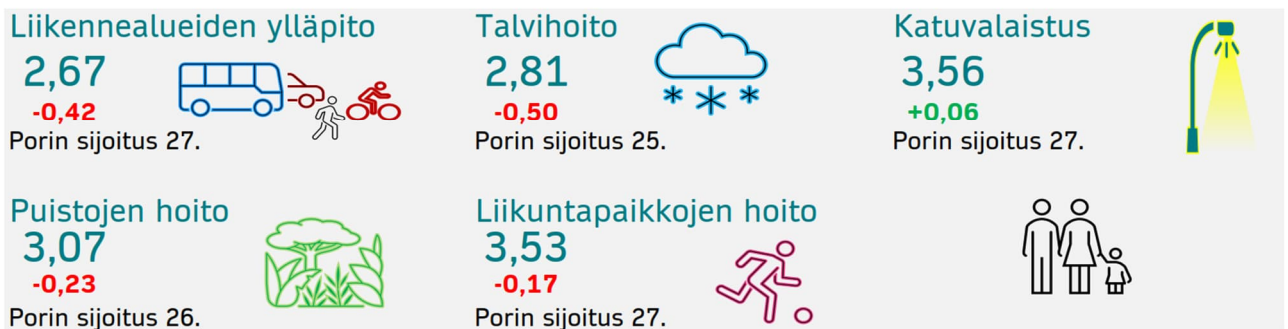
Yhdyskuntatekniset palvelut -kysely

Yhdyskuntatekniset palvelut 2022 -kyselyn tuloksista ilmeni Porin kaupungin katu- ja viheralueiden, katuvalaistuksen sekä liikuntapaikkojen olevan keskiarvoa heikommassa kunnossa. Kyselyyn saatiin vastauksia 868, joista 87 % tuli- kaupungin verkkosivuilla julkaistun avoimen linkin kautta. Avoimia vastauksia jätettiin 370 kpl. Vastaaajista puolet oli 36–59 -vuotiaita, 64 % naisia ja 68% taajamassa asuvia. Vain 6 % vastanneista oli 18–25 -vuotiaita. Kyselystä lähetettiin tiedote tiedotusvälineille ja kaupungin oma viestintä nosti tiedotetta omissa sosiaalisen median kanavissa. Kyselyyn oli annettu vastausaika touku-kuusta kesäkuun alkuun. Sama kysely teetettiin kaiken kaikkiaan 27 kunnassa.

Kooste Pori-mittarin tuloksista. Asteikot on indeksoitu välillä 1–5 siten, että arvon 3 alle jäävät arvot osoittavat kielteistä ja sen yläpuolelle asettuvat arvot myönteistä suhtautumista. 1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä.

Pori - mittareiden tulokset

Mittarin arvo, muutos edellisestä kerrasta ja sijoitus kuntien joukossa (kuntia 27)

Kyselyn tutkimustulosten pohjalta voidaan päätellä katujen kunnan sekä turvallisen ja helpon kuljettavuuden olevan suurena huolenaiheena vastaajien keskuudessa. Lisäksi kaupunkiympäristön on selvästi huolenaiheena myös muualle kuin ydinkaupungissa, esimerkiksi Reposaaressa tuli paljon avoimia vastauksia kyselyyn. Lisäksi viheralueiden siisteyden puute huolettaa useita. Kyselyn avoimista vastauksista käy myös ilmi, että luonnontilaisena alueena ja harvemmin hoidettuina pidetyt alueet aiheuttavat mielipahaa eikä niiden osalta huomata tai haluta ajatella luonnon monimuotoisuuden kannalta hyödyllisiä näkökulmia. Kyselyssä nousseiden korjausehdotusten osalta moneen on jo reagoitu vuosien 2022 ja 2023 aikana. Kommentit, jotka pystyttiin kohdentamaan tiettyyn kohteeseen, on joko jo toteutettu tai ohjelmoitu mahdollisuuksien mukaan lähivuosille. Jatkotoimenpiteet on käyty huolellisesti läpi infran kunnossapidon, liikuntapaikkojen, jätehuollon ja infrajohtamisen vastuuhenkilöiden kanssa.

Yhteenveto kaupungin turvallisuuskyselyn sekä Yhdyskuntatekniset palvelut -kyselyn turvallisuus osion tuloksista

Kyselyiden pohjalta nousee selvästi esiin, että teiden kunto ja liikennekulttuuri on osassa kaupunkia erittäin huono. Tämä on aiheuttanut materiaalivahinkoja autoille sekä vaaratilanteita pyöräilijöille ja kävelijöille. Yksittäisenä riskikohteenä on mainittu Reposaaressa laiturialue, joka alueena on merkittävä siellä paljon käyvien matkailijoiden sekä paikallisten vuoksi.

Kaupungin yleinen ilme herätti negatiivista huomiota eli kaupungissa on paljon pieniä asioita, jotka häiritsevät kaupunkilaisia. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi vinossa olevat liikennemerkkit, toimimattomat katuvalot, roskaiset puistot, epäsiisti ja hoitamattoman näköinen ympäristö.

Turvallisuuden näkökulmasta huumeiden ja muiden päihteiden käyttö keskustassa herättää tunteita. Muutamassa vastauksessa tuotiin esille se, että kaupungin keskustasta pitäisi tehdä turvallisempi, etenkin turvallisuuskyselyssä tämä asia nousi selkeämmin esillä. Viesti on aika selkeä: päihteidenkäyttäjät pitäisi tavalla tai toisella saada pois kävelykadulta ja torilta. Toisaalta Lissun merkitys on koettu myös hyväksi kauppiaidenkin osalta. Lisäksi muutamissa vastauksissa toivottiin poliisin näkyvämpää läsnäoloa tunnistetuissa häiriöpaikoissa.

Kyselyistä nousee esiin seuraavia palautteita: Porin infrastruktuuri, erityisesti teiden kunto, vaatii toimenpiteitä. Edelleen harmittaa aurausten toteutus, vastauksissa on tunnistettu häiriöpaikat ja niihin toivotaan lisää valvontaa. Asukkaat toivovat kevyenliikenteen, esimerkiksi pyöräilykaistojen, ulottamista kauemaksi keskustasta esimerkiksi Ahlasiin ja Reposaaressa asti. Samoin toivotaan päihteiden käyttöön ja häiriökäyttäytymiseen voimakkaampaa puuttumista sekä enemmän huomiota yleiseen siisteyteen.

Positiivista oli se, että vastauksista löytyy myös toteuttamiskelpoisia kehitysideoita. Lisäksi osasta vastauksista paistaa hyvin läpi yhteisöllisyys ja halu tehdä yhdessä, mikä voi olla myös voimavara.

Turvallisuus poliisin tietoon tulleiden rikosten pohjalta

Poliisin tilastoihin on voinut vaikuttaa se, että koronan takia toimintatapoja on muutettu terveysturvallisuuden takaamiseksi. Tämä on voinut vaikuttaa rattijuopumus- ja huumeiden vaikutuksen alaisena ajamiseen liittyviin tilastoihin.

Porissa tehdyt omaisuusrikokset eli törkeät varkaudet, varkaudet ja näpistykset ovat pysyneet vuoden 2020 tasolla (2491/2022; 2508/2021; 2509/2020). Petoksiin liittyvät rikokset ovat vähentyneet tarkasteluvuoden aikana noin 10% päätynyt vuoden 2020 tasolle. (924/2022; 1027/2021; 930/2020).

Pahoinpitelyrikokset ovat kasvaneet noin viidenneksellä vuodesta 2021 (647/2022; 549/2021; 569/2020). Ryöstöt ja kiristykset ovat nousseet, mutta ovat alle puolet vuoden 2020 tasosta (50/2022; 36/2021; 130/2020).

Muut seksuaalirikokset (13/2022; 25/2021; 35/2020) ovat vähentyneet, kuten myös lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvät rikokset (38/2022; 53/2021; 85/2020). Myös raiskaukset tai pakottaminen seksuaalisyhteyteen ovat yli puolittuneet vuoden aikana (31/2022; 71/2021; 22/2020).

Huumausainerikokset ovat vähentyneet noin 16 % ja trendi on ollut laskeva viimeiset kolme vuotta (453/2022; 538/2021; 773/2020).

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen ja muut liikennerikokset ovat vähentyneet noin 10% (1440/2022; 1572/2021; 1574/2020).

Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ovat vähentyneet noin 30 % tarkastelujaksolla (72/2022; 106/2021; 127/2020). Samoin ovat vähentyneet törkeät ja muut rattijuopumukset sekä huumeiden vaikutuksen alaisena ajaminen noin 13 % (311/2022; 359/2021; 428/2020).

Liikenneonnettomuuksista ja vastaavista on saatavilla vain seuraava oleva tieto (muita tietoja ei ole vielä raportoitu): Liikenneonnettomuuksissa vuonna 2022 henkilövahinko-onnettomuuksia oli 82 kpl (loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia), joista 4 johti kuolemaan, kun taas vuonna 2021 tapahtui 72 henkilövahinko-onnettomuutta, joista 9 johti kuolemaan.
